

Szerkesztőség és kiadó-
hivatal:

Bocskay-utca 9. sz.

Megjelenik minden hó
15-én.

Genealogiai Füzetek

Családtörténeti folyóirat.

A „Genealogiai Füzetek”
előfizetési ára:

Egész évre 8 kor

Félévre 4 „

Egyes szám ára . . 1 „

SZERKESZTIK ÉS KIADJÁK:

CSIKSZENTMIHÁLYI SÁNDOR IMRE ÉS KÖRÖSPATAKI ÉS KÖPECZI SEBESTYÉN JÓZSEF.

Az úri hatóság fejlődése Magyarországon 1848-ig.

(Hatodik közlemény.)

Ezek voltak az ország központi hatóság szervei, kiknek a nemesség alá volt rendelve. Szent-István a vidéki kormányzat eszközlésére várkerületeket állított fel, a maga tisztviselőivel. E várkerületek élén állott a Comes Parochianus, a maga segédszemélyzetével. E várkerületek személyes jellegű kerületek voltak, mert hatáskörük csak bizonyos rendi állású egyénekre terjedt, tehát a kapcsot nem a területen való tartózkodása egyeseknek, hanem az a személyes állás képezte, amelyet valaki azon kor társadalmában elfoglalt. E várhatóság hatásköre nem terjed ki a nemesekre, mint az aranybulla 7. pontja igazolja, mely szerint felettük csak pénz és tizedügyekben volt jogosítva eljárni. Hatáskörük alatt a várjobbágyok, a várnép, s a szabad parasztok állottak. Minket e helyen a vár területén lakó szabad parasztok érdekelnek. E szabad parasztok, mint már a rabszolgaságról szólva láttuk azok sorából teltek ki, a kiket őseink itt találtak, s kik nem szegültek ellen. Őseink ezeket az egyéneket meghagyták vagyongajaik élvezetében, de bizonyos szolgáltatásokat, mik szintén vagyonbeliek lehettek, kellett teljesíteniök. Ebből azt kell következtetnünk, hogy őket a tulajdonjog nem illette meg az általuk birt területen felett, hanem csupán birtoklási s használati jog, mely az egyes helyeken nagyon eltérő volt. A tulajdonjog nemeseket illette, kiknek a szolgáltatásokat kellett teljesíteniök. Szabad parasztok az úrnak dologilag voltak alárendelve, személyileg a várkerületi hatóság alatt állottak. Ez állítással egyezik Pfahler Jus Georgicon LVII. s köv. lapjain. A viszonyörököségére következtethetünk Kálmán király I. lib. 49. c. törvényéből, melynek határozott rendelkezése szerint a szabad paraszttól elvett föld visszaadandó. Erre enged következtetni ugyancsak Kálmán király I. 75., melyben a zsidókról intézkedik. Ugyancsak ezt igazolják Szent-László I. 10., Kálmán I. 74., II. 1., 2., 3. 1222. 24. Váradí regístrum 133. §. Felmerült egyes írók részéről itt az az állítás, hogy a szabad parasztok tulajdonjoggal birtak volna. Ha elfogadjuk ezt az állítást, elveszítjük azt a történeti alapot, a melyre a régi jobbágyosság helyzetét alapíthatjuk. E szerint ez állítás hívei azt hozzák fel, hogy a parasztok szabad rendelkezési képességgel birtak. Hivatkoznak Szt.-István I. II. 5., 6., 35-re, de tudjuk azt, hogy éppen Szent-István alatt keletkezik a nemesi tulajdon, vétetik el e jog a nemzetségektől, merő absurdum volna épp ez időben a szabad parasztnak tulajdonítani az ingatlanról való szabad rendelkezési jogot, midőn még a nemesek se birtak avval Szt.-Istvánig és a fennebb idézett törvényei Szt.-Istvánnak csakis a nemeseknek biztosítják a szabad

rendelkezést. A Lib. II. c. 5. a végrendekezési jogot adja meg, mint a Corpus jurisnak 1779-beli budai kiadásában a jegyzetben is láthatni, az idézett törvények vonatkozhatnak az ingókra, de az ingatlanokra nem. Kálmán király L. I. 21-ében kimondja, ki mit vesz, tulajdona legyen, de ki képes beigazolni azt, hogy ekkor ingatlanokra már volt adás-vevési szerződés köthető? De abból, hogy e szabad parasztokat csak nagyon későn kezdte a végrendekezési jog is megilletni, csak arra következtethetünk, hogy nem volt ingatlanaiuk fölött szabad rendelkezési joguk, hanem csak birtoklás és használati jog, mi mellett azok a lennebb ismertetendő szolgáltatások is bizonyítanak, melyeket a szabad paraszt e korban köteles vala szolgáltatni urának. Ez állásponton áll Hajnik Imre is „Magyar jogtörténet” 315. lap.

E szolgáltatásokat, illetőleg felvilágosítást nyerhetünk. Árpád-kori új okmánytár I 24. l. 1067-ből keletkezett adomány-leveléből, hol 53 mansus szolgáltat 100 ökröt, 200 disznót. Egy másik birtokon, Ladon községből 2 okár 4 cubulum bor, 4 cubulum méhsör, 10 kenyér, s 2 mansio 1—1 libát, s 6 község Sven, Ichi, Wachi, Zeini, Kokoct, Ambroch 1 ökröt, 100 kenyeret, 2 cubulum méhsört, 1 tyukot, 2 mansus egy libát volt köteles adni. Ilyenek voltak a szolgáltatások. E szolgáltatásokat bizonyára azért adták, mert az úr területén laktak, ez volt az a dologi kapocs, mely őket az urhoz fűzte, míg személyöket tekintve a várkerület hatósága alatt álltak, mit bizonyít az is, hogy ennek a denaris liberivel adóztak.

E szabad parasztok mellett még e korszakban fellépnek a hospesek, a vendégek, kiknek tömegesebb fellépése nem esik ebbe a korba, azért majd a következő alkorszakban szólunk róluk tüzetesebben. Most ismervén, bár vázlatosan, ezen kor alkotmány és jogállapotát ráterhetünk az immunitásokra, magukra, mint ilyenekre. Már Szent-István kezdte adományozni. Igy Codex diplomatikus I. 300. l. 1015. a Szent-Benedek rendiek monostorának. „Praefati vero monasterii populum iam saepae dictum de spiritualibus instruendum tantum Strigoniensi Archi episcopo, et Abbati commisimus; in civili autem causa nulli liceat adiudicare, quam Abbati, nisi forte pro qua sanguis effundi debet.” T. I. 308., 309. l. 1024-ben a zalai kolostornak. „Et quia id ipsum monasterium amplectimur speciali delectione, etiam libertates et exemptiones eidem ecclesiae concessimus infrascriptas in saecula statuendo, videlicet, ut nullus, praeter regiam personam vel eum, quem elegerit abbas, populos ipsius Monasterii praesumat iudicare, sed iudicio et potestate ac

iuris dictione omnium iudicum et universorum comitum parochialium, seu vice iudicum, et curialium comitum regui, et etiam a gravaminibus, quae per collectores, tam victualium, quam denariorum, seu quorum libet exactionum tam in praesenti, quam in futuro camerae et fisco regali exigendarum, quae eisdem possint imponi, penitus sint exponi.“ Hogy még mily kevésbé volt ez hazai jog rendszerünkben megerősödve igazolja az a körülmény, hogy ez utóbbi immunitást Szent-Lászlónak meg kellett 1091-ben erősítenie. C. D. T. I. 466. Hasonló immunitás 1158-ban Gejzától a nyitrai egyháznak kiállított adomány-levelében foglaltatik. C. D. T. II. 152. I. . . . ubi sanctorum martyrum Jocrardi et Benedicti requiescunt corpora, provovitate ipsorum Sanctorum quod populos ad Episcopum et Capitulum pertinentes *nullus iudex, sub rege positus, etiam Curialis Comes maior, possit iudicare, in causis quibus cunque, nisi Episcopus et Capitulum, vel eorum servitores, etiam causam possint extraneorum quorumcunque ratione delicti in pertinentiis eorum commisi, iudicario ordine per omnem modum, quivis autem iudex contraria faciens ipsi Ecclesiae damnetur per Regem in 40 marcis puri argenti.*“ Ez utolsó szavakban kifejezett büntetés határozottan a mellett bizonyít, hogy ez időben meg a várszerkezet erőteljes hatósággal birt, az immunitás kivételesen adományoztatott. Hasonló immunitást tartalmaz III. Bélának 1190-ben kelt privilegiuma, C. D. II. 252. „Item omnes possessiones et bona eiusdem ecclesiae tam habita, quam habenda in quacunque parte regni nostri situata, volumus esse liberatam ab auditorio nostrae maiestatis, quamque a Iudicio Iudicis Curiae nostrae similiter etiam ab omni iurisdictione et potestate Comitum nostri, qui protempore extiterit, palatini, prout etiam e nostris Comitibus provincialibus seu parochyanis, et coram nullo ipsorum citati populi eiusdem ecclesiae debeant comparare, et si non comparaverint, nullam poenam seu condemnationem ideo pertinescant sed solum coram Episcopo, vel eius officialibus debeant dicti populi tam in criminalibus, quam in pecuniariis conveniri. Verum tamen si iustitiam conquerentibus denegaret idem Episcopus ad regiam possit et debeat praesentiam cum reventia tamen debita, evocari, conquerentibus responsurus, si vero praepositus, et Capitulum eiusdem Ecclesiae conquerentibus iustitiam denegarent, solius Episcopi sui, et non alteri stabunt iudicio.“ E privilegium is igazolja az immunitás ritka voltát e korszakban, hogy ha a szabad parasztok nem jelentek meg a várhatóság előtt büntetéstől kellett tartaniok, a mi ellen az immunitás adományozásával III. Béla őket kifejezetten védelmezi. Mi a hospeseket illeti, ezek e korban nem annyira fontosak, de mégis korhűség szempontjából nem lesz felesleges még most egy pár immu-

nitást tárgyazó privilegiumot bemutatni, mi őket érdeklí. „Beneficium quoque quod saepa dictum monasterium a Stephano rege, Gejcae filio subrobare privilegii est adeptum, ratiun habentes decernimus, ut quanta cunque hospitem multitudine terras, quorum meminimus inhabitaverit, abbas vel fratrum sine Praepositum *subesse iudicio, aliasne per sigillum, neper hominem venire cogatur iudicanda.*“ C. D. T. II. 376. I. Imre király a Szent-János egyháznak. E privilegiummal először a „Beneficium“ szó ötlík szembe, mely mint a bevezetésből tudjuk, a german hűbéri körben egyenlő jelentésű a feudummal, itt mint fennebb mondva volt, nem azonosítandó azzal, e szó használata e privilegiumban bizonyíthatja azt, hogy a magyar királyság Nagy Károly alkotmánya mintájára épült fel, de nem azt, hogy az adománybirtok fundum volt. A hospesek se nyerték a földet tulajdonképpen, ezt bizonyítja C. D. T. II. 384. I. 1201 adománylevelél az esztergomi egyháznak „Volumus etiam, quod eidem hospites et inquilini sint discincti a vico Satinorum, et nullo iure in ipso vico residentibus subiaceant, sed solo iusto servitio, videlicet solutione census seu terragii collectarumque competentium et immunitatum, secundum libertatem aliorum hospitem liberorum eiusdem ecclesiae, *ratione domini, eidem fratribus teneantur. Et idem fratres iudicatu, et pleno dominio gaudeant in perpetuum.*“ Tehát ha ius Regium alatt való földek tulajdona a királyt, s a donatio után a donatariust illette, midőn Szt.-István s utódai alatt a hospesek bejöttek, ezek vagy a várhoz tartozó földekre. vagy magánosok földjeire telepedtek le, az előbbi esetben, míg az ingatlanul el nem adományoztattak, úgy személyileg, mint dologilag a közhatóságok alatt álltak, az utóbbi esetben, mint a szabad parasztok személyileg a várhatóság alatt maradtak, dologilag a donatarius alá kerültek. Így e korban a hospeseknek a szabad parasztokkal volt egy sorsa. E korban azonban nem nagy jelentőségűek. Fontossággal csak a jövő korban bírnak, az immunitási privilegiumuk bizonyossága szerint az aranybulláig tartó korban felettük a várispán ítélte, úgy, hogy az immunitás adományozásakor a királynak meg kell tiltania, hogy ne kényszeríttessenek a várispán birói hatósága elé állni, mint az előbbi privilegium, „ne venire cogatur iudicando“ szavak igazolják. Ily immunitási privilegiumot tartalmaznak e korban C. D. T. II. 388. I. 1201., T. III. I. 46. 1207., T. III. I. 107. 1211., T. III. I. 225. 1217., T. III. I. 247. 1218., T. III. I. 371. 1222., T. VII. v. 1. I. 162. 1169., T. VII. v. 5. I. 108. 1138., T. VII. v. 5. I. 213. 1211., Árpád-kori ujo kmánytár XI. 63. 1198., XI. 108. 1211., XI. 119. 1223., XI. 125. 1213., XI. 126. 1213., XI. 127. 1213., XI. 240.

Dr. Endes Miklós.

Besztercze város régi fegyverei.

Erdély több városában vannak épségben ma is lettűnt századok támadó és védő fegyverei. Azt hiszem, ez emlékek mennyisége és milyensége tekintetében a szász városok vannak Erdélyben elől; a nagyszebeni Rüstammer, a brassói, segesvári megyesi gyűjtemények országos hírűek, ezekhez fog rendezés után a besztercei is tartozni.

E gyűjtemény, ha nem is mondható gazdagnak, de a XIII. évszázadtól kezdve, minden század fegyverbeli divata, változata képviselve van, ha egyes darabok hiányosak is.

Nézzük a támadó fegyvereket. A XIII—XIV. évszázadból van két darab egyenes, kétélű pallósa, bőrrrel bevont markolattal, mely négyszögű lapos kiszélesedésben végződik; keresztvása egyenes, tompaszögben lefelé hajlik. A penge acél, mindkét oldalán egyszerű hullámvonal díszítéssel, mely vége felé három ágba szakad s apró pontokból alkotott virágdíszben végződik. A penge alul hegyes, két oldalról hegyesszögben lementszve; hossza 125 cm.

A XV. századból több kard maradt az utókorra,

ezek közül kettőnek alakja, nagysága megegyezik az előbbiekkal; a markolat valamivel hosszabb, kéziesebb, s cikkes, tojásdad gombban végződő; a keresztvas többé nem egyenes, hanem mindkét oldalon lefelé hajlva félkört képez; fölötte széles, kiczifrázott szélű pléhlap védte a kezét; az egyik kard pengéjén egy, a másikén három, egymást keresztelő vonalakkal álló csillag van. Ugyane századból maradt két pánczélszuró is; a penge hosszú, egyenletesen keskenyedő, egyenes, hegyben végződő; a markolat vékony dróttal van körülcsavarva s hordó alaku gombban végződik; a keresztvas helyett itt szeszélyesen hajlitott, a markolat gombjáig félkörben felhajló, alul, felül a kezét pompásan védő. vastag sodronnyosárral van ellátva; hossza egészben másfél méter.

A XVI. századból vannak a gyűtemény legszebb darabjai. Ezek közt az első helyet foglalja el a polgármesteri díszkard, mely 1543-ban készült; a penge rendkívül finom, ezüstfényű aczélból van, lefelé irányuló, hullámos bordákkal; markolata hosszú, fekete bőrrrel bevont, végén 8 cikkes fokhagyma alaku ezüst gombbal; keresztvasa hosszú, egyenes, hengereszerű, szintén ezüstből, két végén félgömbben végződő. E fegyvernek hüvelye fekete bőrből van, alul és felül arasznyi széles ezüst pánttal, melyeken igazán művészi vésés díszlik; a felsőn, középen a város címere: hasított pajzsban három lilium s három polya, fölötte zárt sisak, szájában patkót tartó koronás strucz ormdíszszel; a takarók rendkívül finom izléssel vannak tervezve és kidolgozva. E középdiszt virágornament veszi körül, melyek közt egy kis paizsban †R jegy látszik. A hüvely alsó végén levő díszítés főtartalma szintén a városi címér (itt nem olyan szép), alatta nagyobb pajzsban 1543 évszám és †R van. E kard a millenáris és párisi kiállításon is feltűnést keltett. Van ennek egy párja is, mely ha alakban, nagyságban meg is egyezik vele, kidolgozása egyszerű, díztelen.

Ugyancsak a XVI. századból való a város hohérpallosa is; tenyérszerű széles, tompán végződő pengéjén, mindkét oldalon aranyos díszítés, zászlók közt VIVE LA JUSTICE felirattal, mely fölött az igazság istennője áll, jobbában pallossal, baljában mérleggel. E pallos markolata sodronnyal van becsavarva s lapos gömbben végződik; keresztvasa egyenes, rovátkált, négyszögben szélesedő.

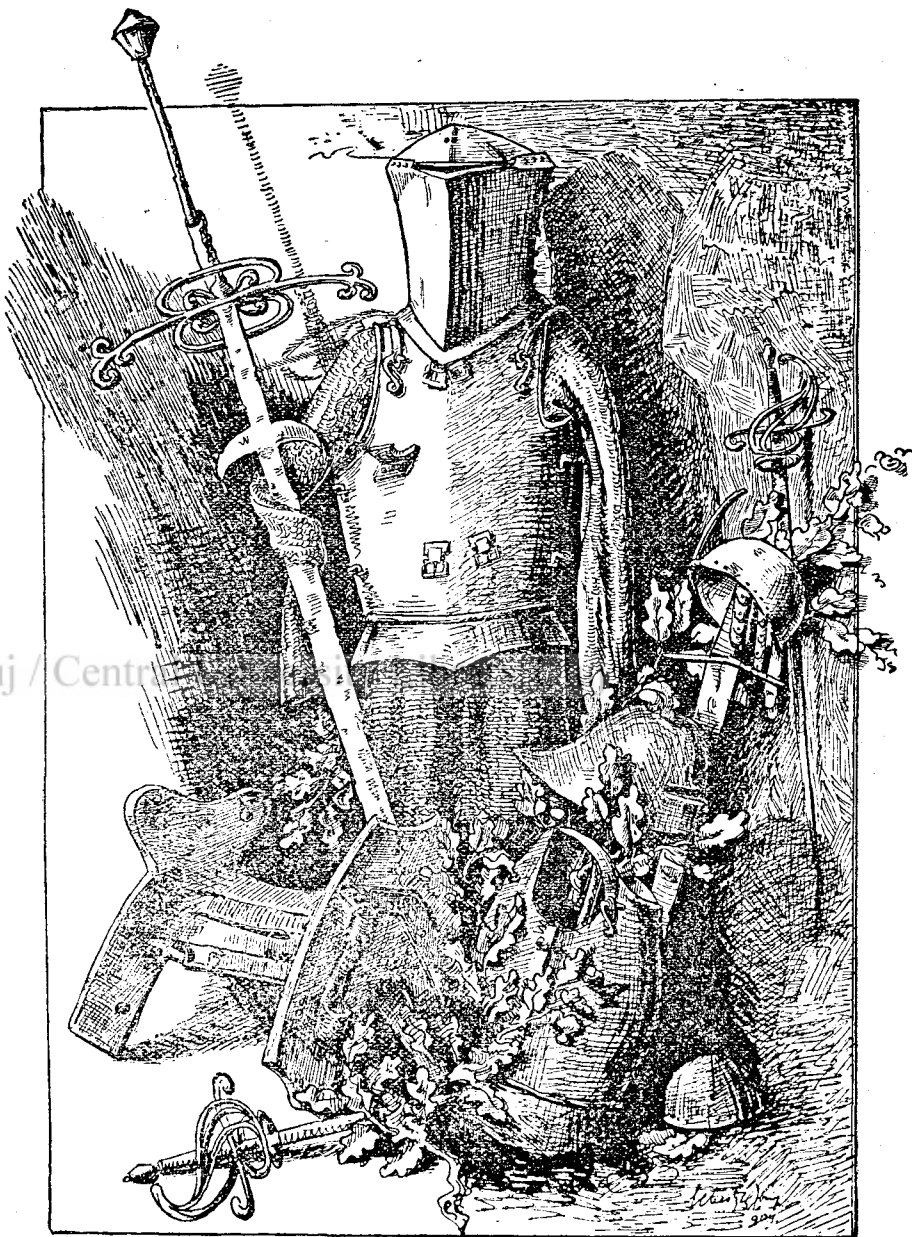
Van még a XVI-ik századból egy hatalmas, majdnem két méter hosszú, kétkezes pallosa is a városnak, nyele félméter hosszú, bőrrrel bevont, 5 cikkes birsalma alaku gombban végződő; keresztvasa hosszú, díszes cikornyákkal, végén karikában lefelé hajló; két ellenkező oldalán gothikusán szélesedik a kosár ki. Az egész fegyver közepén (t. i. a penge felső harmadán) még egy lefelé fordított, félhold szerű keresztvas van, a pengével egy darabból kovácsolva.

A XVII. századból egy szögös buzogány maradt;

nyele fa, végén rézkarikával, melyen *Hungaria* olvasható; gömbje hosszukás, körtealaku, alul-felül vaspléhvél ellátva, oldalt sűrűen szögecselve, elől a kerek pléhdarabon (a bunkó végén) 5 kisebb, középen egy nagyobb hegyesfejú szeggel; az egész hossza 65 cm.

A XVIII. évszáz fegyverei közül néhány kevesebb értékű kard maradt fenn.

A védőfegyverek közt különösen a sisakok érdekesek. 9 drb. (2 az ev. luth. főgymnasum tulajdona) dicséri a rég letűnt idők fegyverkovácsait.

XIII—XV. SZ. CSOPORT.

A XII—XIII. századból származhatik egy kerek ellenző, nyakvédő, vagy más felerősített rész nélküli, egy darabból álló, domboru vassapka, mely fejretéve szemöldökig, hátul nyakszirttig takarja a fejet; bőrrrel volt bélelve, mi látszik kereken a szögek fejei alatt megmaradt bőrrészecskékből.

Ugyanilyen alaku az a körülbelül XIII—XIV. sz.-ból maradt sisak, mely már felül hosszában, elől, hátul keskenyedő, kissé kiálló, lapos orommal van ellátva; elől sarokban le és felhajtható, ujjnyi vastag, görbe orrvédővel, két oldalt 4—4 arasznyi hosszú, két cm. széles, lelógó bőrszíj volt, melyekre vaspikkelyek voltak erősítve; hátul ugyanilyen függ, de sokkal szélesebb; ezek-

ből a pikkelyes, u. n. „*rákfarkak*“-ból balról kettő és a hátsó maradt fenn, a többinek csak biztos nyoma látszik.

A XIV. századból egy *saladeja* van a városnak; e sisak egy darabból van kovácsolva (hossza alul egyenes vonalban mérve 39, szélessége 24 cm.), oldalt nyomott harang alakú, elejétől végéig kiálló orommal; elől, az alsó körülbelül tenyérnyi rész megvastagodva kiáll s fölötte van az ujjnyi széles szemrés; hátul a sisaktest lefelé nyulik s hegyben végződik. A szemrés fölött egyenlő távolságban kerekfejű szögek vannak, melyek belül a bőrbélést tartották.

A XV. évszázdból egy igen szép csőrössisak van a gyűjteményben, melynek hatalmas aránya, erőteljes összeállítás a letűnt század támadó fegyvereinek súlyáról s az azokat irányító karok erejéről tanuskodik. E sisak vastag, kovácsolt vasból van; az ismert csőrössisakoktól abban különbözik, hogy nem mint rendszeren 5, hanem 3 darabból áll: az előrészből, mely a mellől a szemig tart, a szemrésnél kissé előrenyulik s közepén függőleges élben kétfelé hajolva, az arcot kétoldalt fülüg fedte; ehez van szögezve a hátsó rész, mely hátul kerek hajlik, a szemrés vonalában élt képezve a fej hátsó felét, az egész nyakat, váll egyrészét oltalmazta; a harmadik rész domboru, szabálytalan, puposra kalapált négyszög, mely a szemrés felső részét képezve, oldalt a szemvonalig terjed, felül a hátsórész elődomborodó széléhez van szögezve. E lapon van félkörben 7 furat, 2 nagyobb az ormvonalhoz közel; e furatok a sisakdísz megerősítésére szolgáltak; e sisak heraldikai tekintetből is igen érdekes, ez az u. n. zárt sisak, mely címereinkben oly gyakori. Ugy látszik bélelve nem volt, legalább semmi nyoma a bélésnek vagy az ezt tartó szögeknek nincs, de nem is volt szükség a bélésre, mert nem a fejen, hanem a vállakon nyugodott s belül oly terjedelmes, hogy a fej sapkával is kényelmesen elfér benne, anélkül, hogy a sisak belső felét érintené; magassága 38, hosszúsága a szemrésnél 36, szélessége 28, a szemrés 2 cm. széles. Elöl két csatt van a mellre jövő részen hátul, alul egy, melyekkel a test páncélzathoz erősített szíjakkal.

A XV. századból egy u. n. *burgundi* vassapka van a főgymnasium tulajdonában; ez egy földgömb alakú két részből — alsó karimákból és felső tulajdonképeni sisakból áll; az alsó karima csipkés, sárgaréz szögekkel van a felsőhöz erősítve; elől ellenzője van, közepén réssel, melyen a le és feltolható orrvédő húzódott keresztül; ez hiányzik, az ellenző fölött azonban a csavarház nyomai kivehetők. A sisak tetején kis gyűrű

van, melybe a tollforgó volt erősítve. A sisak bőrral volt bélelve, minek nyomai a szegek alatt láthatók.

A XVII. századból négy sisakja van a gyűjteménynek: két egyforma, magyar, vaspléh sapka; alakjuk igen csinos, tetszetős, czikkés, kupolaszerű, czifra csúcsban végződő, elől feltolható ellenzővel, hátul 2 pántból álló nyakvédővel; két oldalt — úgy látszik — az akkor dívó pajzsszerű fülvédők nyomaival; elől letolható orrvédő nem volt; baloldalon két furat van a tollbokréta, vagy szárny megerősítésére; belül a bőrbélés nyomai láthatók; fejretéve elől a homlok közepéig, két oldalt fülüg, hátul a fül mögött lenyúló rész majdnem vállig ér. — A gym-

XVI—XVII. SZ. CSOPORT.

nasium tulajdonában egy kerek, hatszikkés sisak van, elől ellenzővel, hátul a két fül mögött lehaladó, 4 széles pántból álló nyakvédővel, mely a hát felső részéig ér; elől megvan a rés, valamint csavarháza a fel és letolható orrvédőnek, mely utóbbi hiányzik. Az egész bőrral volt bélelve.

A negyedik sisak, mely a XVII. század divata szerinti, valószínűleg csak a város éjjeli őrének volt fejevédője; fényes pléhből készült, domboru, arcza két oldalon ívben hajlik lefelé, hátul fel, karimája széles, lefelé ívelt, hátul lándzsaszzerűleg végződő; a sisakon végig vékony, tenyérnyi széles — elől-hátul keskenyedő pléhtaraj vonul végig, mely felül rovátkás, elől tollbokréta számára hüvelylyel, melyet akantuszlevél díszít. Ilyen

alaku sisakot használtak a 30 éves háboruban Wallenstein katonái, de ezek valószínűleg erősebbek, csapásnak ellentállóbbak voltak a gyűjteményünkbelinél.

Pajzs egy sem maradt fenn a letűnt századokból.

Vasmell, teljes pánczélat sok van a város tulajdonában, melyeknek legnagyobb része a XVI—XVII. évszázból való.

A korábbi századokból 3 erős mell- és hozzávaló hátvéd van a gyűjteményben, majdnem ujnyi vastag vasból. A mellvért domboru, csípőtől vállig takarja a mellét, vállon két oldalt hosszú, görbe vasreteszszel kapcsolható össze; oldalt két-két vashoroggal van el látva, melyek a szétnyílást gátolták meg, ezenkívül belől bőrszijjakkal volt a testhez kötve, melyek a két vállon, hátközépen egyesülve alul a hátvérthez erősítették.

A mellvért elöl két, a hátvérten hátul két csatt van, melyek a csőrössisak már említett csattjaival voltak szíjjal összefűzhetőek.

A mellvért jobb oldalán, lejjebb és fellejebb igazítható félkör alakú rés van, melyen a hosszú dárda, vagy lándzsa nyele nyugodott.

A XVI—XVII. századok pánczélsai nem nagy változottságot mutatnak, úgy hogy e két század vértjei aig különböztethetők meg.

A mellvért, melyből igen sok van, egy domborúan kovácsolt, hasnál púpszerűen kidomborodó, vállon és oldalt szijjakkal erősíthető a hátvérthez; az alsó részen, elöl, hátul 2—4 mozgatható abroncsa van, melyek közül több a nyeregben ülés céljából, középen elöl és hátul domborúan kivágott vagy felhajlitott. A vállnál is van rendszeren egy-egy mozgatható rész, a mellvérthez erősítve. A mell többnyire díszes. Ornamentek, akantuszok, vagy szimmetrikus bordák díszítik. A vállakat gyakran levélszerűen hajlitott és bordázott, nagy lemezek borítják két oldalt, melyek a felsőkar hüvelyéhez vannak erősítve; ugyan ide van elöl egy forgatható, bordázott pléhkerék szögezve, mely a hónalj alá szurást fogta fel; a kar váll felé haladó része, a hajlásnál több abroncsból áll, melyek a mozgást tették könnyűvé. A felsőkar vértete nem nyitható szét. A könyök hátul kúpalaku, elöl kiszélesedik, s akárhányszor csinos levélben végződik. Az alkart szétnyitható, kapocsal vagy szíjjal záródó hüvely védte. A kézre csinos keztyűt húztak, melynek szára egyenletesen szélesedő s az alkar közepéig ér; a kézfejet egy könnyen forgatható bordázott pléhlap, a négy ujjat együttesen a hajlásokban behajtható lapok védtek; a hüvelykújj a négy újtól külön volt vértetve s nem akadályozza az újj mozgását. Az egész keztyű kézrésze tenyéren és újjakon szijjakkal volt megerősítve.

Ilyen keztyű csak egy van a gyűjteményben, hogy sok volt, mutatja a sok keztyűrész.

A felső lábszárakat szétnyitható, hengeralku pléh-hüvelyek vagy abroncsokból álló, bőrre erősített pléhlapok fedték; ilyen is több van a város tulajdonában.

A térd vérté hasonló a könyökvérthez. Az alsó lábszáron sima, szétnyitható vasszárak voltak, melyek hátul a sarkat is fedték, első, lábfej részük azonban a gyűjteményből hiányzik.

Sodronyng van egy a város, egy a gymnasium tulajdonában; finoman dolgozott, apró, kerek, egyenként forrasztott acélkarikákból, melyek hármass rétegben fedik a testet.

A gyűjtemény egyik igen érdekes darabja egy lófej-védő vaspléhből; a ló feje tetejétől orra végéig halad, egy darabból felül két félhenger csücskével, melyek a fület oltalmazták; a homlok közepén kis pléhhüvely van a tollbokréta részére; az egészet szijjak erősítették a ló fejéhez.

Végre két nyereg egészíti ki a gyűjteményt; egyike a csőrössisaknak látszik kortársra lenni. Alsó része fából készült felül erősen megvasalva, hátul kettős vaskapával és elöl igen magas, szintén vasból készült kápával, mely két oldalt szélesen nyílik ki. A kápa jobb oldalán zászló, vagy lándzsa tartására karika és hüvely van.

A másik, későbbi időkből származó nyereg a főgymnasium tulajdona, fából van, vöröses vászonnal bevonva; hátsó kápája félkörös, ülése lapos, kényelmes. Első kápája magas, félkörben kiszélesedő, felül rovátkás, sárgarézzel szegélyezett. A nyereg első oldalán, valamint más látható részein is igen szép, elefántcsontból berakott ornamenttel van díszítve; az első kápa felső részén A M betű van szintén csontból berakva.

E nyeret sokan az Apaffi Mihályénak tartják; ezen feltevést az A M betűn kívül semmi sem igazolja, azonban az ellenkezőjét sem.

* * *

A gyűjtemény, néhány darabot kivéve, a besztercei városház padlásának földjén hever szertehányva, az idő viszontagságainak kitéve; utoljára az ötvenes években, midőn I. Ferencz József Beszterczen járt, öltöztettek fel néhány polgárt páncélba, mint nekem szemtanuk beszéltek, s ezek álltak őrt a császár lakásánál.

Jelenleg, hogy e sorok megírásához s a régiségek larajzolásához fogtam, kezd a tanács a városi muzeum felállításának eszméjével foglalkozni, s remélhetőleg meg is valósítja mihamarább e szép és üdvös tervet.

Sebestyén József.

Adatok a szászfülpösi és magyarbölkényi Tavaszai cs. történetéhez.

Kolozsmegye állandó táblája 1773 április 7-én szászfülpösi vagy másképp magyarbölkényi Tavaszai Adámot és Mártont „igaz és kétségtelen nemes szülőktől származó valóságos nemeseknek“ ítélte. A per folyamán benyújtott és az ítéletbe kivonatossan be foglalt oklevelek némi világot vetnek a Tavaszai család történetére.

A család nevével a II. Rákóczy György szerencsétlen lengyelországi hadjáratával kapcsolatban találkozunk. Ekkor történt, hogy a Tavaszai Márton fia György a kolozsmegyei nemesek soraiban Rákóczyval Lengyelországba indult, s a trónkereső kaland gyászos végén, 1657-ben sok ezer erdélyi bajtársával együtt ő is tatár-rabságba jutott. Volt akkor a moldvai vajda

szolgálatában egy rokona, Török Pál. Ehez fordult, hogy a 400 tallér sarcot érte fizesse meg s olyan szerződést kötött vele, hogy kiszabadulva, itthon az összeg kétszeresét adja Töröknek.

Csakhamar kí is szabadult. A kitűzött határidőre azonban nem tudta letenni a 800 tallért, úgy, hogy ezért Rhédey Ferencz fejedelem 1657 nov. 10-én a Török Pál részére a Tavaszai György szászfülpösi összes javait elfoglaltatta.

Ettől fogva tíz évig nem tudunk semmit róla. Kétségtelenül szegény sorban éledgett. Végre Apaffy Mihály 1667 febr. 11-én Ebesfalváról kelt adománylevelében a tordamegyei Magyar-Bölkényben 60 frtért egy jobbágytelket inscribált neki, „hogy legyen hol

fejét lehajtsa“, s másfél év mulva (1668. jun. 28.) ugyanezt élete fogytáig visszavonhatlanul neki aján-
dekozta, mentesítette és nemesítette.

Tavaszi György, minden valósínűséggel, haláláig M.-Bölkényben maradt. Utódai azonban visszanyerték a régi jószágait is. Török Pál ugyanis beleegyezett abba, hogy a lefoglalt birtokok az ő élete végével a váltásösszeg kifizetése nélkül, rokonság jogán, a Tavaszi György örökösire szálljanak. Ezen az alapon aztán 1716-ban, midőn Török Pál magtalan halálával, az ő javait a kir. kincstár átakarta venni, Tavaszi György hasonló nevű fia, a maga és Somodi György nevében, a szászfülpösi, szentandrászi és tancsi részjószágokra nézve ellentmondott. A birtokok felett folytatott pert aztán megnyerte s azok a család kezén maradtak, mert Tavaszi Ádámnak és Mártonnak a fennebb említett három faluban, produkeziós perük alkalmával, 7 jobbágya volt.

Leszármazásukra nézve is igazolni tudták, hogy annak a M.-Bölkényben és Szász-Fülpösön lakott Tavaszi Györgynek a fiai, a ki 1770 előtt Szász-Fülpösön 78—80 éves korában halt meg.

Tavaszi Márton, 1657 előtt
szilágyi Székely Margit

György Anna
tatárab 1657-ben Somodi János
don. 1668.

II György Anna
1716 bölkényi Nagy Miklós

Ádám Márton Mária Ágnes
1773. producálnak Szabó Péter Rátoni György

Dániel
Szabó Terézia

Dániel
Siklódi Anna

József
sz. 1852, † 1900. decz. 1.
1. menyői Tolvaly Mária, † 1883
2. sóváradgyai Tóth Málvin

1. Mariska 2. II. József Sándor Margit Viola Endre Ödön
dr. Tóth Endre

A leszármazási táblát a produkeziós per adatai-
ból, Mike Sándornak az Erd. Múzeum Egylet kézirat-
tárában levő Coll. Genealogica Nobilitatis Transsylv-
aniae B. köt. 733. lapján levő gen. táblázatból és
családi közlés alapján állítottuk össze. Knts.

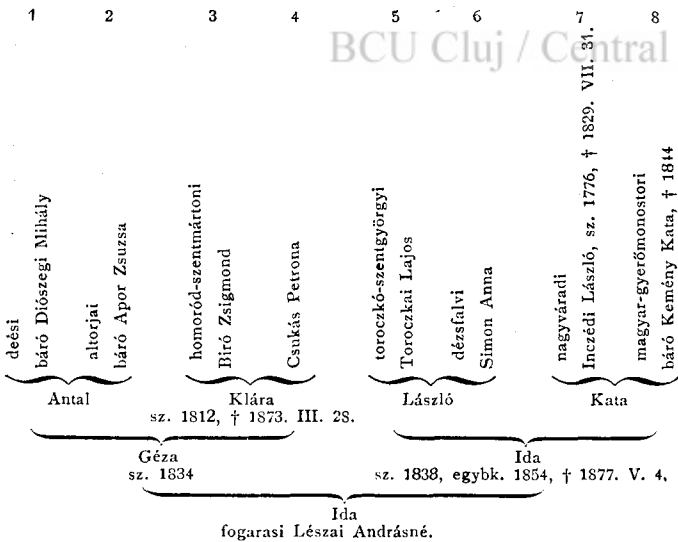
Kérem n. bizonyosítvánnyal 1899-ben szász-fülpösön Szász György 38 éves. Férjese Dániel 100-est megkezdte majd iként végül.
" György n. szász-fülpösön Szász György 38 éves. Férjese Dániel 100-est megkezdte majd iként végül.
" János n. szász-fülpösön Szász György 38 éves. Férjese Dániel 100-est megkezdte majd iként végül. 18 éves (1824. lap.)

Ö s f á k.

— Összeállította: Gyulai Rikárd. —

XXXVII.

deési báró Diószegi Ida leszármazása.

1. A deési Diószegi cs.

Források: K. 72. — N. I. III. 319. — M. N. Zs. —
S. ung. A. — S. sbbg. A. — Jegy.

Rangemelések (nemességre vonatkozó adatok): Nemes-
levél (címeres-) Apaffi Mihály fejedelemtől Dió-
szegi István részére. (Szoln.-Dob. Monographiája
állítására szerint.)

NB. Apaffi Mihálytól (Gyulafejérvár) 1676. XI.
20-án nyertek armalist: diószegi Diószegi alias
Fodor István, Mihály és János testvérek (hirdetés
Gyulafejérvár, 1677. VI. 1-én) a következő cí-
merrel: kék mezőben zöld téren zöld ruhás vitéz
(fehér?) lovon jobbra nyargal, felemelt jobbában
görbe kard, baljában a kantárszár. — Sisakdísz:
ninesen, — Takarók: kékarany-vörösezüst. (Orsz.
lt. 1676. — K. c. Arm. D. 8. — S. sbbg. A.
85. táb.)

1610. V. 1-én Báthori Gábor a Dobai Tamás,
Szarvasi Gergely és Füzési István kapitányok
alatt szolgált testőrségéből megnevesít 55 katonát
és Gyéresre telepíti; ezen nemesítést megerősíti
Bethlen Gábor 1627. IX. 4-én és Lipót király
1700. II. 19-én, ez utóbbi többek között Diószegi
alias Fodor István és János részére. (Orsz. lt.
Lib. Reg. Transsylv. II. 343—360. — Kk.)
Báróság, kelt Bécs, 1744. XI. 13-án, deési Diószegi
Mihály, neje Váradi Krisztina, fiai István, Ferencz,
Mihály és Zsigmond részére. (Hirdetés: Nagy-
Szeben, 1746. III. 7-én.) (Orsz. lt. 178/1744. Lib.
Reg. Transsylv. IX. 593. c. i. — Kk.)

István, 1678—1700 (Diószegi alias Fodor) ?
Mihály, 1712—94, br. 1744
István, b. 1744*
Ferencz, b. 1744
Mihály, b. 1744
Zsigmond b. 1744

Péter, 1659 (Diószegi alias Fodor) ?
Vajda Anna Dobai Klára
kecsesi és budaki
Váradi Krisztina
br. 1744

Zsigmond, báró 1744, † 1790
kapitány Kapi Éva
sz. 1740 XI. 15, egybk. 1754 (?), † 1808 XII. 15

Mihály
b. Apor Zsuzsa

Czímer, bárói: négyelt pajzs koronázott kék közép-
pajzsszal, melyben arany koronán daru áll, fel-
emelt jobbában ezüst keresztet (máshol kerek
követ) tartva; az 1. és 4. ezüst (máshol vörös)
mezőben egy-egy befelé fordított természetes leo-
párd, felemelt baljában (illetőleg jobbában) négy-
águ arany csillaggal (máshol zöld borostyánággal);
a 2. és 3. fekete mezőben három arany-ezüst-
arany balharánt-gerenda. — Két sisak, I.: a leo-
párd növekvően; takarók: kékezüst. II.: a daru;
takarók: feketearany. (Czímergyűjteményünk; S.
sbbg. A. 45. táb.)

Földtchermentesítési kárpótlást nyertek: Antal és neje
Bíró Klára: Egerpatak (Köz.-Szoln. vm.); Esztény,
Keesed, Alsó-Tök, Szarvaskend, Szótelke, Pán-
czéleseh, Tótfalu, Fűzes, Somró-Ujfalu, Milvány,
Szász-Uj-Ős (Dob. vm.); Felső-Gyékényes, Szü-

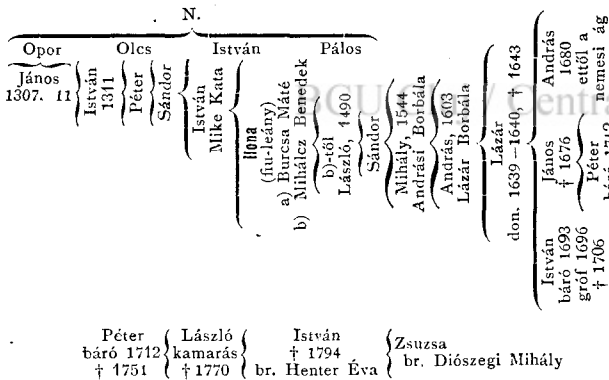
* deési b. Diószegi István ugyan Décsen lakott, de Biharvármegyében is
birtokos volt. (Lásd: Magyarországi Birtok összeírása 1764. l. 11. 237.)
Ezt azért jegyzem meg, mert véleményem szerint e cs. Biharvármegyéből szármá-
zott be Erdélybe (hisz ott fekszik Bihar- vagy Er-Diószeg nagyközség).

kerék, Sajgó, O.-Fodorháza, Bujdos, Málom (B.-Szoln. vm.); Pálos (F.-Fej. vm.); Makó (Kol. vm.); Brébfalva (Köv. vid.); Hétur, Sz.-Nádas (Kük. vm.).
Géza és neje Toroczkai Ida (László örököse): Bokaj, Bulbuk, Kurpány, Valemare, Guraszáda, Vika, Kimpuri, Kimpány, Szurduk, Runksor, Kamarzsinésd, Nyirmező, Algyógy, Felfalu, Nagy-Almás, Bakonya (Huny. vm.); Szarakszó (A.-Fej. vm.); Toroczkó-Szentgyörgy, Toroczkó, Bedelő, Gyertyános, Borév, Al- és Fel-Szolcsva, Al- és Fel-Podsága, Ujfalu, Lunka, Vidály (Tord. vm.); Borzás, Kund (Kük. vm.) nevű községekben volt birtok után.

2. Az altorjai Apor cs. Lásd II. 5. alatt.

Pótlás:

- Donatio, kelt 1569. XI. 17-én, II. János királytól alsótorjai Apor Jánosnak és Péternek Kézdiszéken, Alsó-Torján és Futásfalván 14 jobbágytelekre. (Orsz. It. K. c. Lib. Reg. anni 1570: 259. — Sz. Oklt. II. 387. sz.)
Báróság, kelt Bécs 1693. V. 1-én, altorjai Apor István részére. (Orsz. It. Lib. Reg. Transsylv. I. 4. — Erd. Canc. No. 2/1693.)
Grófság, kelt Bécs 1696. II. 23-án, I. Lipóttól nyerte báró Apor István. (Orsz. It. Lib. Reg. Transsylv. I. 413. — Erd. Canc. No. 5/1696.)
Báróság, kelt Bécs 1712. I. 15-én, altorjai Apor Péter részére. (Orsz. It. Lib. Reg. Transsylv. V. 498. — Erd. Canc. No. 97/1712.)

Kamarási méltóságot nyertek: 1825. Lázár (báró), 1853. Károly (báró), 1854. Sándor (báró), 1857. Géza (báró). (K. A.)
Földtehermentesítési kárpótlást a cs. ezen helységekben nyert: 1. F.-Gezes, 2. A.-Gezes, 3. Szárazpatak, 4. Galacz, 5. Peselnek, 6. Hidegkut, 7. Dalk, 8. Héviz, 9. Szentlélek, 10. Pálos, 11. Petek, 12. Mgy.-Felek, 13. Móha, 14. Kövesd, 15. Vecserd, 16. Gainár, 17. Sz.-Mártonfalva, 18. Mártontelke (F.-Fej. vm.); 19. Babeza, 20. Sámsond, 21. A.-Várca, 22. Gárdánfalva, 23. Szélszegy (K.-Szoln. vm.); 24. Meleg-Földvár (Dob. vm.); 25. Martinesd, 26. N.-Oklos, 27. Sztrigy-Szaczal, 28. Sztrigy-Ohába, 29. Bosorod, 30. Jó-Valecel, 31. Al-Város-Vize, 32. Grid, 33. Piski, 34. Tompa, 35. Felső-Nádasd, 36. Bucsum, 37. F.-Városvize, 38. Ludesd, 39. Kosztesd, 40. N.-Denk, 41. K.-Denk, 42. Petrény (Huny. vm.); 43. Csapó, 44. O.-Kocsárd, 45. O.-Sályi, 46. Bord, 47. Sz.-Nádas, 48. Hétur, 49. Czikmántor, 50. Gogány, 51. Kund, 52. K.-Szöllős, 53. Panád, 54. Szpin, 55. Szépmező (Kük. vm.); 56. Kapud, 57. F.-Orbó, 58. Vingárd (A.-Fej. vm.); 59. Mező-Sályi, 60. Pusztá-Szentkirály, 61. Ivánfalva (Kákova), 62. Mező-Gerebenes (Tord. vm.); 63. Fejérd, 64. Makó, 65. Vajola, 66. Szo-

koly (Kol. vm.); 67. K.-Szentlélek, 68. Kurtapatak, 69. Bélafalva, 70. Esztelnek, 71. Csomortány, 72. Almás-Sárfalva, 73. K.-Nyujtód, 74. N.-Nyujtód, 75. Osdola, 76. Szászfalva, 77. K.-Polyán, 78. Barót, 79. Lemény (Háromszék); 80. Bibarczfalva; 81. N.-Bacson, 82. K.-Bacson (Udv. sz.); 83. Borsova, 84. Szépviz, 85. Cs.-Görcsfalva, 86. Cs.-Szentlélek (Csik sz.); 87. M.-Madaras, 88. Székely-Uraly (Mrs. sz.); 89. Mohács (Aranyos sz.).

Személyenként:

- b. Apor Klára, Albinskyné: (1);
" " Pál: (19, 20, 21, 22, 23);
" " Gergely özvegye, Barcsai Claudine: (23, 56, 57, 25, 26, 27, 28, 29, 30, 31, 32, 33, 34, 35, 36, 37, 38, 39, 40, 41, 42);
b. Apor N.-né, Veres Zsuzsa: (3, 5);
" " Károly (59);
" " Péter özvegye, Székely Anna (60, 61, 4);
" " Gyula: (43, 44, 45, 46, 58, 1, 2, 6, 7, 8);
" " Lázár: (80, 81, 82, 9, 3, 5, 59, 62, 89, 63; 64, 65, 47, 48, 49, 50, 51, 52, 53, 54, 55, 67, 68, 69, 70, 71, 72, 73, 74, 75, 76, 77, 78, 79, 83, 84, 85, 86, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 1, 2, 16, 17, 18, 4);
b. Apor György özvegye, gróf Haller Teréz: (10, 11, 12, 13, 14, 15, 1, 2, 16, 17, 18, 4, 87, 88, 66);
b. Apor Adél: (10, 11, 12, 13, 14, 15, 1, 2, 16, 17, 18, 4);
b. Apor József: (3).

3. A homoród-szentmártoni Biró cs. Lásd XXXVI.

4. alatt.

Bálint István (Mózes, 1693-ben) / Mózes, 1758 / (Kemény sz.: Boér 1660. fejedelmi) { alias Rab) / osztozik hat / Ugron Klára / Annától: János pohárnok { † 1692 } testvérével / (Kemény szerint / Boér Anna) / a) Keresztes Anna b) Csukás Petrona

4. A Csukás családok.

Források: N, I. III. 184. — Turul. — K. S. — Jegy.

Rangemelések (nemességre vonatkozó adatok): zetényi Csukás Imrének, laczházi és Jánosnak, izsáki lakosnak Bálinttól (ki 1499-ben nyert nemességet) való leszármazását bizonyítja Komárom vm. 1776-ban. (Pest vm. It. „Cs. 8.” jelzet alatt, Acta Nob. ex 1838. No. 5640.)

Nemeslevél (címeres-), kelt 1712. VII. 14-én, III. Károlytól Csukás István részére. (Hirdetés Pozsony vm.) (N. I. — Eredetije Pozsony vm. Itban.)

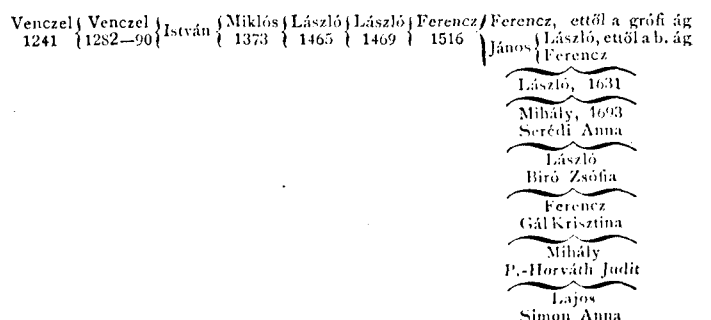
Nemesi bizonyítvány 1838-ból Csukás András izsáki lakos részére. (Pest vm. Itban. „N. L. I. 87.” jelzet alatt. — K. S.) Lásd még: Esztergomi primási It. Prot. J. fel. 22.

NB. baranyai Csukás Bertalan 1472-ben Ung vm. alispánja volt. (Turul IX. 172.)

Földtehermentesítési kárpótlást Csukás Sándor nyert a forrói (A.-Fej. vm.) birtok után.

5. A toroczkó szentgyörgyi Toroczkai cs. Lásd IX.

4. alatt.

6. A dézsalfvai Simon cs.

Források: N. I. X. 197 és 913. — S. ung. A. — S. sbbg. A. — Jegy.

Rangemelések (nemességre vonatkozó adatok): Jobbágy adománylevél, kelt Gyulafejérvár 1678. VII. 21. és 1679. VI. 10., I. Apaffi Mihálytól dézsalfvai Simon Mihály részére. (Keresztyén Magvető 1902. 4. füzet.)

Jobbágy adománylevél, kelt Bécs 1698. XI. 24-én, II: Apaffi Mihálytól dézsalfvai Simon Mihály részére, megerősíti I. Leopold, Bécs 1699. VI. 19-én. (U. o.)

Czímer: kék mezőben könyökben meghajtott pánczélos kar markolatjában hadi bárdot tart, melynek jobbfelé fordított hegyes fokán török fej vérzik, jobbról — a bárd éle alatt félhold látható. — Sisakdísz: a pajzsalak. — Takarók: kékezüst-vörösezüst. (S. sbbg. A. 153. táb.)

Földtehermentesítési kárpótlást nyertek: Elek özvegye, Keczei Julia: O.-Köblös, O.-Nádas, Meregyó, Korpád (Kol. vm.); Ördögkeresztur, Mgy.-Ujfalu, Kovácsi, Babucz, Ugrucz, Tihó, Esztény (Dob. vm.); György: Kovácsi, Mgy.-Ujfalu (Dob. vm.);

József: Mgy.-Ujfalu (Dob. vm.); János, neje Tatrosi Czeczilia, gyermekeik: Berta és Ödön: Mikeháza, Szilágytő, Felőr, Girolt (Belső-Szoln. vm.); Tihó (Dob. vm.) nevű községekben volt birtok után.

János sz. 1688, † 1765. VIII. 1. Kristóf, 1794 Anna (Magy.-Ujfalu) { b. Kemény Éva } Toroczka Lajos Harsányi Ágnes

7. A nagyváradi Inczédi cs. Lásd XXII. 14, XXVI. 8., XXIX. 14. és XXXIV. 7. alatt.

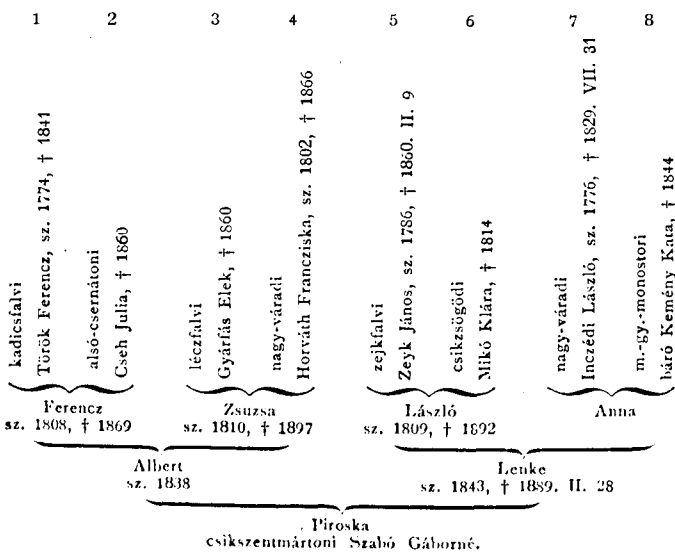
Mihály { Péter, 1638 † 1658 } Péter, 1691—93 { Péter, 1730—49 rétyi } Sámuel, 1769—94 enyedi } László, sz. 1776, † 1829. VII. 31 b. Kemény Kata † 1844

8. A gyermónostori Kemény cs. Lásd VII. 8., XXVIII. 10. és XXX. 13. alatt.

Boldizsár { Zsigmond, 1755 b. 1755 } Túróczi (Raksányi) Klára { Sándor b. Diószegi Krisztina } Kata, † 1844 Inczédi László sz. 1776, † 1829 VII. 31

XXXVIII.

kadicfalvi Török Piroska leszármazása.

1. A kadicfalvi Török cs. Lásd XXV. 3. és XXXVI. 10. alatt.

Gáspár { Ferencz { Mihály } Ferencz } Gábor { Samu 1718—43 mikházi Bakó Erzse } Pál sz. 1719, † 1787 cs.-szl.-tamási Boros Róza } Ferencz Cseh Julia

2. Az alsó-csernátóni Cseh cs.

Források: N. I. III. 123. — B. — Pál. II. — S. ung. A. — S. sbbg. A. — Jegy.

Rangemelések (nemességre vonatkozó adatok): 1602. VIII. 1-én alsó-csernátóni Cseh Péter, János, Máté, és egy más János, lófők, hűségi esküt tesznek. (Sz. Okt. V. 1029. sz. 179. l.)

Nemeslevél (címeres-), kelt Gyulafejérvár 1617. V. 12-én, Bethlen Gábortól alsó-csernátóni Cseh Péter részére. (Hirdetés: Háromszék, 1617. VI. 7-én.) (Orsz. It. 1617. — Gy. k. 8. Lib. Reg. 248.)

Nemesi igazolás, kelt Bécs 1784. XII. 6. és 1786. VI. 19-én, az alsó-csernátóni Cseh cs. kézdiszéki és háromszéki ág részére. (Orsz. It. Lib. Reg. LIII. 111. és 480. No. 61. — Kk.)

alcsernátóni Cseh József 1820. körül Bihar megyébe szakadt, N.-Váradon telepedett meg és 1839-ben a Várad-Olasziban tartott bihar megyei közgyűlésben úgy maga, mint fia részére hirdettette ki. (Pál. II.)

Julianak, Török Ferencznének leszármazását nem ismerjük.

Czímer: kék (?) mezőben, zöld babérkoszoru által körülveve, könyökben meghajtott pánczélos kar, kezében görbe kardot tart, melynek hegyére török fej van szurva. — Sisakdísz nincsen. — Takarók: ?. (S. sbbg. A. 76. táb.)

NB. Pálmay szerint a bihar megyei ág ezen címerrel él: „Kék pajzsban, zöld téren, zöld köntösös vitéz, jobbában kard- s baljában olajjanggal“. De megjegyzi, hogy (Béldi szerint) a családnak helyes címere ez: „Kék pajzsban egy zöld atillás, piros nadrágos, sárga csizmás lovas, jobbában piros zászlóval, baljában a fehér ló kantárját fogja“.

3. A léczfalvi Gyárfás cs. Lásd X. 9. alatt.

Pál { István { Tamás { István } Pál { István } Károly, 1817 } Elek 1550 { 1609 } 1630 { 1680 } 1680 { Pongrácz Erzse } Nagy Ágnes { Horváth Franciska

Pótlás:

Földtehermentesítési kárpótlást nyertek: Ferencz: Balavására (Kük. vm.);

Anna, Vas Zsigmondné: Balavására, Nagy-Kend (Kük. vm.);

Karolina, Fülöp Sándorné: Nagy-Kend (Kük. vm.); Gyárfásné, Horváth Ágnes: Oláh-Kocsárd (Kük. vm.);

László özvegye, Kispál Borbála: N.-Kend (Kük. vm.); Lajos, neje Sándor Mária: Szász-Bongárd (Dob. vm.);

Szokoly, Kozmatelke, M.-Fráta (Kol. vm.); Al-Idecs, Dumbráva, Mar.-Hodak, Magyaró, Disznajó, Idecspataka, Mező-Nagy-Csán, Ivánfalva (Kákova) Kis-Oklos (Tord. vm.);

Elek: Borzás, Dicső-Szentmárton, Laczkod (Kük. vm.); Miklós: Borzás, Lodormány (Kük. vm.);

Lajos: Szancesal, Kis-Iklód, Paunád, Glogovicza, Szépmező (Kük. vm.);

Miklós, neje P.-Horváth Róza: Vámos- (Oláh-) Udvarhely, Oláh Solymos (Kük. vm.); Peselnek (Felső-Fej. vm.);

Pál: Petek (F.-Fej. vm.); Domokos: Vajola (Kol. vm.); Déda, Felfalu, Idecs-pataka, Liget (Dumbráva), Magyaró, Toldalag (Tod. vm.); Al-Ór (B.-Szoln. vm.);

Domokos neje, b. Kemény Polixena: Csókfalva,

Szent-Iván, Erdő-Szentgyörgy, Havadtó, Malomfalva, Nyárádtó, Soospaták (Mrs. sz.); Budatelke, Fel-Répa, Viszolya (Kol. vm.); Solymos (Kük. vm.); Mgy.-Felek (F.-Fej. vm.);

Ferenc özvegye, Sigmond Róza: Nagy-Cserged (Kük. vm.);

Zsuzsa, Asbóth Albertné: Zágó (Kük. vm.);

Ágnes, Réz Sámuelné: O.-Kocsárd, O.-Sályi, Kincsi, Gyulás, Szancsal, Kis-Iklód, M.-Bénye, Pannád, M.-Péterfalva, Szpin (Kük. vm.) nevű községekben volt birtok után.

4. A nagy-váradi Horváth cs.

Források: K. 259. — N. I. V. 154. — Turul XV. 139. Pál. II. — S. ung. A. — S. sbbg. A. K. A. — Jegy.

Rangemelések (nemességre vonatkozó adatok): Donatio, kelt Ebesfalva 1667. IV. 4-én, Apaffi Mihálytól váradi Horváth Andrásnak, deési és mármarosai harminczadosnak és neje **Csoma Erzsébet**-nek (!) egy josiapláposi katonai telekre, mely azelőtt a magvaszakadt Boér István tulajdona volt. (Szoln.-Dob. Monogr. V. 9. — Torma gyűjtemény. — Fiskális lt. No. 5777: 1829.)

Donatio 1677-ből, mely szerint Apaffi Mihály a magvaszakadt Boér Istvánnak Joszip-Láposon levő birtokának egy részét Horváth Andrásnak és nejének **Kozma Erzsébet**-nek (!) adományoz. (Szoln.-Dob. Monogr. V. 9. — Benkő cs. lt.)

Igazolták e család nemességét nagyváradi Horváth Dénes és Mihály a kamarási méltóság elnyerése (1901-ben) alkalmával. (K. A.)

NB. Lásd még Orsz. I. Horváth de Nagy-Várad, 1650. — Gy. k. 25. Lib. Reg. 97.

Leszármazása a) Turul szerint:

Mennyhért	Tamás	Pál	Kristóf	Francziska
	Donáth Kata	Donáth Ilona	Túri Klára	Gyárfás Elek

b) Családi közlés szerint:

Elek borosnyói Bartha Zsófia egybk. 1798	Francziska, sz. 1802, † 1866 Gyárfás Elek

Földtehermentesítési kárpótlást nyertek: Károly neje, Béldi Józsefa örökösei: Kis-Szöllős, Domáld, Balavására (Kük. vm.);

János neje Pyrker Johanna és gyermekei: Oláh-Karácsonyfalva (Kük. vm.); O.-Apahida, Farkastelke, Pókafalva, O.-Bogát, Kis-Kerek (A.-Fejér vm.); Maros-Kecze, Mező-Órke (Tord. vm.);

Pál: Oláh-Karácsonyfalva (Kük. vm.); O.-Apahida, Farkastelke, Pókafalva, O.-Bogát, Kis-Kereke (A. Fej. vm.); Maros-Kecze, Mező-Órke (Tord. vm.) nevű községekben volt birtok után.

Czímer: kék mezőben zöld hármás dombon arany golya (daru) áll, esőrében kigyót, felemelt jobbában kerek követ tart. — Sisakdísz nincsen. — Takarók: vörösarany-kékezüst. (Czímergyűjteményünk. — S. sbbg. A. 108. táb.)

5. A zsejkfalvi Zeyk cs. Lásd VII. 5. alatt.

László, 1236	Mihály, 1299	Péter, 1344	Mennyhért	Péter, don. 1172	László, don. 1404	István, 1484	János, † 1494	Zajek Miklós, 1526	Zeyk Mihály, 1542	János, 1575	István János, 1605	Mihály	Péter	Miklós	László, 1697	Mózes, † 1758	Elek, sz. 1748, † 1805	Domokos Anna	János, sz. 178, † 18. o. II. 9	Mikó Julia

Pótlás:

Donatio (állítólag) László vajdától 1372-ben Felső- és Alsó-Alkziden és Okloson Péter részére. (N. I.)

Donatio 1404-ben Zeykfalvára, László részére. (N. I.)

Földtehermentesítési kárpótlást nyert a család ezen községekben: 1. Balázsháza, 2. Kendermál, 3.

Kendermező, 4. Tihó, 5. Vérmező, 6. Szász-Uj-Ós, 7. Mányik (Dob. vm.); 8. Ajtón, 9. M.-Valkó, 10. Meregyó, 11. Kalota-Ujfalu, 12. Szászakna, 13. Borév, 14. Budatelke, 15. Fel-Répa, 16. Viszolya, 17. Királyfalva, 18. Szancsal, 19. M.- és O.-Gy.-Monostor, 20. Sztána, 21. O.-Bikal, 22. Roska (Kol. vm.); 23. Borzás, 24. Kis-Pacsal, 25. Paczalusa (Kr. vm.); 26. O.-Rákos, 27. Alsó-Detrehem, 28. Felső-Detrehem, 29. Mező-Kók, 30. Maros-Dátos, 31. Mgy.-Peterd, 32. Közép-Peterd, 33. Disznajó, 34. Mrs.-Hodák, 35. Erdő-Szakál, 36. Déda, 37. Liget, 38. Mesterháza, 39. Toplicza, 40. Várhegy, 41. O.-Nádas (Tord. vm.); 42. O.-Solymos, 43. M.-Bénye, 44. K.-Iklód, 45. Spring, 46. Czikmántor (Kük. vm.); 47. N.-Pacsal, 48. Csekenye, 49. M.-Csáholy, 50. O.-Csáholy (Köz.-Szoln. vm.); 51. Demeterpataka, 52. Ompolyicza, 53. Buzd, 54. Kis-Enyed, 55. Sprino, 56. Drassó, 57. Vingárd, 58. Gergelyfája, 59. Bacza, 60. Cs.-Mihályfalva, 61. Fel-Orbó, 62. M.-Kályán, 63. Pókafalva, 64. K.-Kerek, 65. C.-Bogát, 66. Diód, 67. Csáklya, 68. Havas-György, 69. Oroszi, 70. Kutyfalva (A.-Fej. vm.); 71. Szász-Bongárd, 72. Veresgyháza, 73. Sz.-Encs, 74. Bődön, 75. Mgy.-Felek, 76. Galacz, 77. Al-Gezes (F.-Fej. vm.); 78. Keresztur, 79. Mikanesd, 80. Valisora, 81. Boos-Groos, 82. Szohodol, 83. Bunyilla, 84. K.-Oklos, 85. Zsejkfalva, 86. K.-Kalán, 87. A.-Nádasd, 88. Erdőhát, 89. Sztrigy-Ohába, 90. N.-Oklos, 91. Bajabirz, 92. Merisor, 93. Lesnyék, 94. Vormaga, 95. Bánpataka, 96. Arany, 97. Nádorvallya, 98. Bosorod, 99. Grid, 100. Gyalár, 101. Kőkenyes, 102. Ulm, 103. Bukova, 104. Hosdó, 105. Kitid (Huny. vm.); 106. Szász-Nyires, 107. Sz.-Benedek, 108. Dalmár, 109. Ol.-Vásárhely, 110. Puszt-Ujfalu, 111. Alparét, 112. Bezgéd, 113. Apa-Nagyfalva, 114. Mgy.-Décse, 115. Málom (B.-Szoln. vm.); 116. Csokfalva, 117. Sz.-Iván, 118. Erdő-Szent-György, 119. Havadtó, 120. Malomfalva, 121. Nyárádtó, 122. Soospaták, 123. Gyalakuta, 124. Szereda-Szentanna (Mrs. sz.); 125. Bita (Háromsz.); 126. Harasztos, 127. Mohács, 128. Inakfalva (Ar. sz.).

Személyenként:

Zsuzsa, b. Bánffi Ferenczné: 42.

Antal neje, Tábián Anna: 51.

Károly: 8.

Károly neje, b. Kemény Judit: 113, 114, 115, 71, 72, 73, 74, 52, 8, 9, 10, 11, 23, 12, 13, 26.

Domokos neje, b. Kemény Julia: 27, 28, 29, 116, 117, 118, 119, 120, 121, 122, 14, 15, 16, 42.

Ráki, Pallos Istvánné: 53, 54.

László: 30.

János neje, gr. Teleki Krisztina: 17, 43, 44, 45, 18, 19, 21, 20, 22, 59, 60, 61, 55, 56, 57, 58, 123, 124.

József neje, gr. Toroczka Julia: 126, 127, 31, 32.
Dániel neje, b. Vay Kata: 62, 63, 64, 65, 66, 67, 68, 61, 78, 79, 80, 81, 82, 83, 84, 85, 86, 87, 88, 89, 90, 91, 92, 93.

Ifj. József: 43, 44, 45, 41, 40, 49, 50, 6, 7.

József: 43, 44, 45, 41, 40, 49, 50, 6, 7, 94, 47, 48, 33, 34, 35, 36, 37, 38, 39, 106, 107, 108, 109, 110, 111, 112, 24, 25, 1, 2, 3, 4, 5.

László: 66, 128, 70, 30.

Miklós neje, Zeyk Johanna: 95, 96, 97, 85, 98, 99.
Sándor neje, Szabó Anna: 46.

Sándor: 100, 83, 88, 101, 82, 102, 103, 98, 99, 104, 105, 84, 90, 85.

Ferencz: 76, 77.

6. *A csik-zsögödi Mikó cs.*

Források: N. I. VII. 485 és XXII. 501. — K. B. — Sz. Olt. — Jegy.

Rangemelések (nemességre vonatkozó adatok): János az 1569-iki összeírásban mint primor van felvéve. (Sz. Olt. II. 273.)

János 1577- és 1578-ban Lázár Farkas ügyében lett kirendelve. (Sz. Olt. V. 106, 107.)

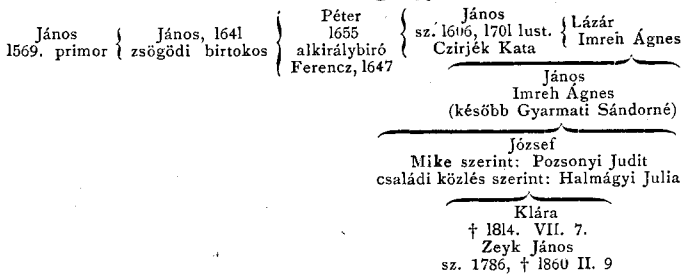
János 1641-ben Zsögödön birtokos. (Okmány, zilahi Sebess Andor birtokában.)

Ferencz 1647-ben és

Péter 1655-ben alsziki al-királybíró. (Benkő.)

János 1701-ben mint nemes Iustrál. (Sz. Olt. VII. 58.)

Leszármazás valószínűleg így:

Czímer: kék pajzsban könyökben meghajtott páncézelos kar, kezében görbe kardot tart, melyre arany

korona, azután egy sziv s a hegyére egy török fej (máshól farkasfej) van szurva; a pajzs jobb felső sarkában arany nap, a balban ezüst félhold látható. — Sisakdísz nincsen. — Takarók: ? (zsögödi Mikó Antal pecsétje 1819- és 1843-ból.)

Földtehermentesítési kárptólást nyertek: Antal: Peselnek (F.-Fej. vm.); *Csik-Zsögöd*, Csik-Szentlélek, Csik-Szentsimon, Csik-Szentimre, Csátószeg, Csik-Csobotfalva, Várdótfalva, Csicsó, Csik-Csomortán (Csik. sz.); Dicsőszentmárton, Zágor (Kük. vm.); Agnes, Imreh Györgyné: Dicső-Szentmárton, Zágor (Kük. vm.); Antal és neje cs.-szt.-domokosi Sándor Anna (gróf Kálnoki Mária örökösei): Árapataka (F.-Fej. vm.) nevű községében volt birtok után.

7. *A nagy-váradai Inczédi cs.* Lásd: XXII. 14., XXVI. 8., XXIX. 14. és XXXIV. 7. alatt.

Mihály † 1658	{	Péter sz. 1638 † 1674	{	Péter 1691-93	{	Péter 1700-49	{	Samu 1769-94	{	László sz. 1776, † 1829. VII. 31 † 1844
------------------	---	-----------------------------	---	------------------	---	------------------	---	-----------------	---	---

8. *A magyar gyerőmonostori Kemény cs.* Lásd: VII. 8., XXVIII. 10. és XXX. 13. alatt.

Boldizsár	{	Boldizsár br. 1755	{	Zsigmond, 1755 Thuróczi (Raksányi) Klára	{	Sándor, † 1837 b. Diószegi Éva, † 1793
-----------	---	-----------------------	---	---	---	---

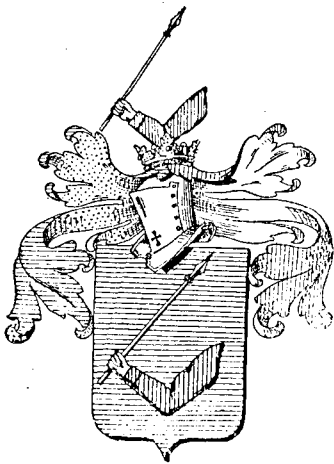
Kata, † 1844 Inczédi László sz. 1776, † 1829. VII. 31

Czímerlevelek.

XVII. Cluj / Central University Library

Bethlen Gábor szőkefalvi Szentmiklósi, más-ként Kovács Bálintot nemessé teszi és neki címert adományoz.

Gyulafejérvár, 1624. jul. 22.

N O S G A B R I E L Dei gratia sacri Romani imperii et Transylvaniae princeps, partium regni Hungariae dominus, Siculorum comes, Oppoliae et Ratiboriae dux etc. Memoriae commendamus tenore praesentium significantes, quibus expedit universis et singulis; quod nos cum ad nonnulorum fidelium consiliariorum nostrorum singularem serenitatem nostrae propterea, potissimum autem adhumillimam, fidelis nostri, spectabilis ac magnifici *Sigismundi Kornis de Ruszka*, comitatus Bihariensis comitis et consilarii nostri, nobis sincere dilecti, factam intercessionem; cum igitur ob hoc, tum vero attentis et consideratis fidelitate fidelibusque servitiis egregii *Valentini Szent-Miklosy* alias *Kovach de Szőkefalva* aulae nostrae familiarem quae ipse nobis inde ab initio, regnoque nostro Transylvaniae juxta possibilitatis suae exigentiam summa cum animi sui promptitudine, pro locorum et temporum varietate, fideliter exhibuit et impendit, ac in futurum quoque exhibiturus et impensurus est: eundem igitur *Valentinum Szent-Miklosy* ex statu et conditione plebea et ignobili, in qua natus est et hactenus extitit,

ex speciali nostra gratia et potestatis nostrae plenitudine eximendum, ac in coetum et numerum, verorum ac indubitatorum, regni Transylvaniae ac partium Hungariae eidem annexarum nobilium annumerandum, aggregandum, cooptandum et adscribendum duximus; prout annumeramus, aggregamus, cooptamus et adscribimus. Decernentes expresse, ut a modo deinceps idem *Valentinus Szent-Miklosy* ipsiusque haeredes et posteritates utriusque sexus universis, pro veris et indubitatis nobilibus habeantur et reputentur. In cuius quidem nostrae erga ipsos exhibitae gratiae et clementiae, ac liberalitatis testimonium veraeque nobilitatis signum haec arma seu nobilitatis insignia: *Scutum* videlicet militare, coelestini videlicet coloris, in cuius area brachium quoddam humanum, humerotenus resectum frameam nudatam tenere et sursum vibrare fortiter conspicitur. Supra scutum galea militaris clausa est posita, quam contegit diadema regium gemmis atque unionibus apprime variegatum, ex quo brachium itidem per omnia similis eminentur visitur. Ex cono autem galea teniae sive lemnisci variorum colorum hinc inde defluentes utrasque oras seu margines ipsius scuti pulcherrime ambiunt et exornant, prout haec omnia in capite sive principio praesentium literarum nostrarum docta manu et arte pictoris clarius expressa et depicta esse cernuntur. Animo deliberato et ex certa scientia, liberalitateque nostra praefato *Valentino Szent-Miklosy*, ipsiusque haeredibus et posteritatibus utriusque sexus benigne dedimus, donavimus et contulimus. Annuentes et concedentes, [stb. a szokott stílusban. Lásd a XIII. czímerlevelet.] In cuius rei memoriam, firmitatemque perpetuam praesentes literas nostras, pendentis et authenticis sigilli nostri munimine roboratas memorato *Valentino Szent-Miklosy* ipsiusque haeredibus et posteritatibus utriusque sexus universis benigne dandas duximus et concedendas. Datum in civitate nostra Alba Julia die vigesima secunda

mensis Julii, anno Domini millesimo sexcentesimo vigesimo quarto.

Gabriel princeps mpr.

Stephanus Kowachoczy
concellarius mpr.

Kivül:

Anno 1626 ferie secunda proxima ante festum Epiphaniae domini in facie sedis comitatus de Kúkeöllő congregatio personarum nobilium pro parte introscriptarum personarum publicatae, promulgatae, nullo contradicente.

Georgius Sarossi mpr.
jurat. notar. comitatus de Kúkeöllő.

Más kézzel, későbbi rájegyzés:

Avisae mensis Decembris 1779 in tabula comitatus de Kúkeöllő.

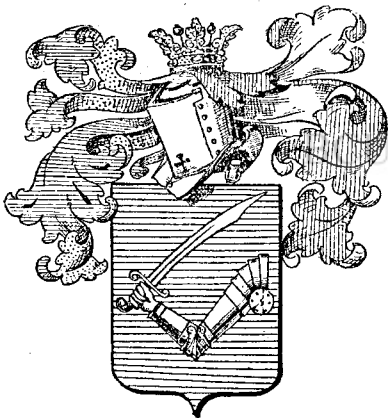
(Eredetije fe-tett czímerrel dr. Szentmiklóssi László főispáni titkár úr birtokában.)

Közli: **Sándor Imre.**

XVIII.

Bethlen Gábor léczfalvi Sipos Simon székely lófőt és általa fiait Mihályt és Jánost — a hidvégi Nemes Tamás szolgáláiban és hadjáratokban szerzett érdemeiért nemesíti és neki czímert adományoz.

Fogaras, 1625. márczius 13.

NOS GABRIEL Dei gratia sacri Romani imperii et Transsylvaniae princeps, partium regni Hungariae dominus, Siculorum comes, ac Oppoliae et Rati-borbiae dux etc. Memoriae commendamus tenore praesentium significantes, quibus expedit universis, quod nos cum ad nonnulorum fidelium consiliariorum nostrorum, potissimum vero fidelis nostri egregii

Thomae Nemes de Hidvegh, alias culinae nostrae magistri, singularem serenitati nostrae propterea factam intercessionem, tum vero attentis et consideratis fidelitate, fidelibusque servitiis nobilis agilis *Simonis Sipos de Leczfalva* ad praesens dicti Thomae Nemes servitoris, quae ipse antea principibus praedecessoribus videlicet nostris ac tandem nobis, etiam regnoque nostro Transsylvaniae in omnibus occasionibus, bellicisque expeditionibus pro locorum et temporum varietate iuxta possibilitatis suae exigentiam fideliter exhibuit et impendit, ac in futurum quoque exhibiturus et impensurus est: Eundem igitur *Simonem Sipos* ac per eum *Michaelem* et *Joannem Sipos* filios eiusdem iam natos ac in futurum nascituros e statu et conditione Primpilari in qua hactenus extiterunt ex speciali nostra gratia et principalis plenitudine eximendos, ac in coetum et numerum verorum regni nostri Transsylvaniae, partiumque Hungariae eidem annexarum nobilium annumerandos, aggregandos, cooptandos et adscribendos duximus, prout annumeramus, aggregamus, cooptamus et adscribimus. Decernentes expresse ut a modo deinceps iidem *Simon*, *Michael* et *Joannes Sipos* haeredesque et posteritatis ipsorum utriusque sexus universi pro veris et indubitatis nobilibus habeantur et reputentur. In signum autem huius modi verae ac perfectae nobilitatis eorum haec arma seu nobilitatis insignia *scutum* videlicet

militare coelestini coloris in cuius campo sive area brachium quoddam humanum humerotenus resectum, lorica indutum, gladium seu ensem vagina carentem sursum tenere conspicitur. Supra scutum galea militaris clausa est posita quam contegit diadema regium gemmis atque unionibus decenter variegatum, ex cono autem galeae teniae sive lemnisci variorum colorum hinc inde defluentes utrasque oras seu margine ipsius scuti pulcherime ambiunt et exornant; prout haec omnia in capite, sive initio praesentium literarum nostrarum docta manu et arte pictoris clarius expressa et depicta esse cernuntur. Animo deliberato et ex certa scientia liberalitateque nostra principali praefatis *Simoni*, *Michaeli* et *Joanni Sipos* ipsorumque haeredibus et posteritatibus utriusque sexus universis gratiose dedimus, donavimus et contulimus: Annuentes et concedentes [stb. a szokott stílusban. Lásd a XIII. czímerlevelet.] In cuius rei memoriam firmitatemque perpetuam literas nostras pendentis et authentici sigilli nostri munimine roboratas, memoratis *Simoni*, *Michaeli* et *Joanni Sipos* haeredibusque et posteritatibus utriusque sexus universis clementer dandas, duximus et concedendas. Datum in arce nostra *Fogaras* die decima tertia mensis Martij anno Domini Millesimo sexcentesimo vigesimo quinto.

Gabriel m. p.

Stephanus Kowachoczy
Cancellarius m. p.

Gregorius Ormankeozy m. p.

Kivül:

Anno Domini 1625. feria sexta proxima post festum sacratissimum Pentecostes comitiis generalibus dominorum regnicolarum trium nationum regni Transsylvaniae et partium Hungariae eidem annexarum, ad primum diem mensis Maij et edicto suae serenitatis in civitate Albensi celebratis exhibitae, publicatae et extradatae sunt praesentes litterae, nemine contradicente.

Magister *Stephanus Frater*
serenissimi domini domini princeps
etc. protonotarius m. p.

(A kir. tábla 1761-iki hiteles kiadványa és az eredeti 1895. okt. 15-iki közjegyzőileg hitelesített másolata dr. Sipos Gábor ügyvéd birtokában Kolozsvárt)

Közli: **Sándor Imre.**

XIX.

Bethlen Gábor homoród-almási Kovács Pétert a nagyobb kanczellária irnokát és hites jegyzőjét, a ki kora ifjuságától fogva szép előmenetellel tanult s a különféle hivatalos levelek írásában és állami szolgálatokban hasznosan forgolódott, apjával Kovács Andrással s testvérével Antallal és Jánossal együtt a lófősből nemességre emeli, czímert ad nekik, s egyszersmind Homoród-Almásra a Lázár Ferencz pusztá jószágga és a Jánepataka között fekvő házat mentesíti.

Gyulafejérvár, 1628. július 7.

NOS GABRIEL, etc. Memoriae commendamus tenore praesentium significantes, quibus expedit universis: quod cum nos cum longa iam satis rerum quotidianarum experientia, cum etiam multa ex copiosa rerum a fortissimis et excellentissimis quibusque principibus gestarum, ex gravissimis et fidedignis historiarum scriptoribus percepta conditione, robur militare, et sapientem artium scientiarumque literalium cognitionem, in primis honoribus et existimatione apud eos, qui summis rerum potirentur, habita amplioribus etiam gratis et beneficiis cumulata fuisse compertum habuerimus, nunquam satis

laudata haec principium virorum exempla, ad imitandum nobis proposita semper existimaverimus. Nec abs re quemadmodum enim regna quevis et amplissima etiam

imperia nonnisi fortitudine militari, ab hostilibus injuriis, disseptionibus et vastationibus secura reddi possunt, et salva conservari. Ita ab eis in pace constituta quevis societas humana nunquam in aequalitate conformi, ordineque decenti et securitate contra externos hostes per operam militarem porta in se permanere poterit,

nisi sapientiam consilio, prudentiamque gubernatione, et ex eo legum etiam optimarum praesidio sit munita. Unde etiam idem esse leges in rebus publicis bene constitutis, quod est anima in corpore, cum firmo veterum sapientum consensu stabilitum sit, tantum in societatibus lege optima administratis et contra distari, quantum inter corpus vivum et cadaver nemo inficias iverit. Quae quidem leges, cum non certius a seris majoribus ad posterum, quam literarum praesidio deveniant; nec felicitium, quam a viris altiori scientiarum literalium cognitione imbutis administrantur, juste merito hi cum illis, qui fortitudine militari clarescunt, in praemio meritorum aequa lance sunt metiendi. Quo in genere cum fidelis noster *Petrus Kovács de Homoród Almás* scribe et juratus notarius cancellariae nostrae majoris, non ultimum suae eruditionis et tam in Deum pietatis, quam in proximos charitatis specimen semper edidisse a testibus fidedignis referatur; dignum sumus arbitrati eum, super quem singularis nostrae benignitatis et clementiae ad se ram posteritatem perennans memoria permaneat. Is siquidem ab ineunte aetate sua, studio bonarum literarum a parentibus quamquam nullo nobilitaris praerogativae titulo claris, juxta suam tamen sortem et genus honestis, piis et virtutum christianarum studiosis deditus, ita in eo adolevit, eumque et latinitatis, et decenter scribendi usus cumulum industrie est consecutus, ut postea in aulica cancellaria nostra tam in conscribendis ad mandata nostri varii generis compluribus literis, quam aliis negotiis tali suo in statu, suae fidei commissis gratiosam servitutis suae operam nobis praestiterit; — quod cum in subsequencia etiam tempora ipsum in negotiis majoris momenti, ampliori cum fructu et gratiositate praestitutum confidamus, volentes currenti calcari addere virtuti, quae honoribus cumulata majorum in dies progressuum laudem consequatur: eundem itaque *Petrum Kovács* ac per eum *Andream Kovács* genitorem, *Anthonium* consanguineum et *Joannem* similiter *Kovács* carnalem fratres videlicet suos, haeredesque et posteritates ipsorum utriusque sexus universas ex statu et conditione primipillario, in qua nati sunt et hactenus existerunt, in coetum et numerum verorum regni nostri Transsylvaniae et partium regni Hungariae ditione nostrae subjectarum nobilium annumerandos, aggregandos, cooptandos et adscribendos duximus, prout annumeramus, aggregamus, cooptamus et adscribimus [praesentium per vigorem. Decernentes] expresse, ut a modo deinceps idem *Petrus*, ac per eum *Andreas*, *Anthonius* et *Joannes Kovács*, ipsorumque haeredes et posteritates utriusque sexus universi pro veris et indubitatis nobilibus habeantur et reputentur. In signum autem huiusmodi verae et perfectae nobilita-

tis eorum haec arma, seu nobilitatis insignia: *scutum* videlicet coelestini coloris, in cujus campo sive area petra quedam sinuosa insurgit, super qua leo integer naturali suo colore depictus erectus stare, ac sinistro mucronem nudum, dextro verum pedum calamum scriptorium tenere conspicitur. Supra scutum galea militaris clausa est posita, quam contegit diadema regium gemmis et unionibus varie ornatum; super quo pellicanus colore nativo depictus suum ipsius cor odere, ac astantes sibi duos pullos sanguine proprio potare visitur. Ex cono autem galeae teniae sive lemnisci variorum colorum hinc inde defluentes, utrasque oras seu margines ipsius scuti pulcherrime ambiunt et exornant; prout haec omnia in capite sive principio praesentium literarum nostrarum docta manu et arte pictoris clarius expressa et depicta esse cernuntur. Animo deliberato [stb. a szokott stilusban]. Et nihilominus pro ampliori benignitate nostra domum eorundem in dicta possessione *Homoród Almás*, vicinitatibusque fundi desertae domus strenui agilis *Francisci Lázár* ab una, ac fluvioli praeterlabentis, vulgo *Janepataka* nuncupati partibus ab altera et sede Siculicali *Udvarhely* existentem habitam ab omni censuum, taxarum et contributionum nostrarum, tam ordinarium quam extraordinarium, subsidiique et lucri camerae nostrae solutione, servitorum quorumlibet plebeorum et civilium exhibitione, ac hospitum condescensione; item seminaturas, allodiaturas, agricolationes et alias quaslibet haereditates ipsorum, quas in dicta possessione *Homoród-Almás*, et territoriis ejus juste et legitime possiderent, a decimarum [stb. a szokott stilusban. L. a VII. sz. czimerlevelet.] Quocirca vobis universis et singulis generosis, egregiis, nobilibus et agilibus, supremo et vicecapitaneis, item iudici, viceiudicibusque regis dictae sedis Siculicalis *Udvarhely*; item dicatoribus, decimatoribus, connumeratibus et exactoribus quarumcunque contributionum annotatae sedis *Udvarhely*, nec non providis iudicii et juratis civibus antelatae possessionis *Homoród-Almás*, modernis scilicet et futuris quoque pro tempore constituendum, eorumque vicesgerentibus, cunctis etiam aliis, quorum interest, seu intererit, praesentes nostras visuris, harum serie committimus et mandamus firmiter, ut vos quoque a modo in posterum, successivis semper temporibus, praefatos *Petrum* et per eum *Andream*, *Anthonium* ac *Joannem Kovács*, haeredesque et posteritates utriusque sexus universos, ratione praescriptae domus, seminaturarum, allodiaturarum et agricolationum suarum quorumlibet ad nullam omnino censuum, taxarum et contributionum nostrarum, tam ordinarium, quam extraordinarium subsidiique et lucri camerae nostrae solutionem servitorum quorumlibet plebeorum et civilium exhibitionem, hospitumque condescensionem; item decimarum, nonarum et capetiarum pensionem, cogere et compellere, vel propterea eosdem haeredesque et posteritates ipsorum utriusque sexus universos, impedire, turbare, molestare, seu quovis modo aliquali [stb. a szokott stilusban. Lásd a VII. számú czimerlevelet.] In cujus rei memoriam et firmitatem perpetuam, praesentes literas nostras penditis et authenticis sigilli nostri munimine roboratas, memoratis *Petro* ac per eum *Andreae Kovács* genitori, *Anthonio* consanguineo et *Joanni* similiter *Kovács* carnali, fratribus videlicet suis, ipsorumque haeredibus et posteritatibus utriusque sexus universis, gratiose dandas duximus et concedendas. Datum in civitate nostra *Alba Julia*, die septima mensis Julii, anno Domini millesimo sexcentesimo vigesimo octavo.

Gabriel mpr.

Stephanus Kováchoczy
cancellarius mpr.

Gregorius Ormankeözy mpr.

Hátán:

Anno Domini 1629 die 23 Aprilis, in generali congregatione Dominorum regnicolarum trium nationum Transsylvaniae et partium regni Hungariae eidem annexarum ad diem octavum Aprilis in civitate Alba Julia ex edicto serenissimi domini principiis Transsylvaniae celebrata, exhibitae, proclamatae, publicatae et extradatae sunt praesentes literae, nemine contradicente.

Stephanus Frater
protonotarius mpr.

Anno Domini 1629 die 6-ta mensis Augusti praesentatae et publicatae sunt praesentes in generali conventu et sede Siculicali dominorum nobilium ac universitatis sedis Siculicalis Udvarhely, praesentibus generoso ac egregio dom. *Moyse Zekely de Fiatfalva* supremo iudice regio et *Francisco Farkas de Bögeöz* vicecapitaneo, nec non universis juratis assessoribus et *Georgio Marothi* viceiudice regio, caeterisque universis nobilibus sedis Siculicalis Udvarhely, et extradatae, nemine tunc, sed nec post quindécem dies contradicentibus.

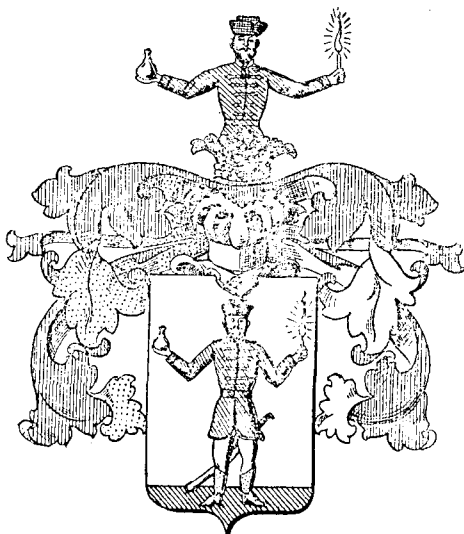
[Eredetije a «Collectaria ad res Transsylvanicas facientia Josephi Benkő» etc. czimü, gr. Mikó Imre által sajátkezüleg másolt 281--288. lapjáról. A kézirat az Erd. Múz. kéziratárában 4 r. VI E. 13 régi szám alatt. Az eredeti nemeslevél Pálmay József szerint Barra Lajos birtokában Homoródalmáson. «Udvarhelym nemes családai.» 141. l.)

Közli: Kelemen Lajos.

XIX.

II. Ferdinánd király **Csomoss Mihálynak** és általa feleségének **Wersendy Borbárának**, valamint **István** és **András** nevü fiainak és leányainak **Annának** és **Katalinnak** nemességét és czímert ad.

Wien, 1629. július 24.

NOS FERDINANDUS
secundus, etc.*

Memoriae commenda-
mus tenore
praesentium
significantes
quibus expedit
universis, quod
nos cum ad
nonnulorum
fidelium nost-
rorum humilli-
mam replicati-
onem nostrae
propterea fac-
tam majestati,
tum vero atten-
tis et conside-

ratis fidelitate et fidelibus servitis fidelis nostri agilis *Michaelis Csomoss*, quae ipse sacrae primum regni nostri Hungariae coronae et deinde majestati nostrae pro locorum et temporum varietate fideliter exhibuit et impendit, ac imposterum quoque se exhibere et impendere velle pollicetur; cum igitur ob id, tam vero ex gratia et munificentia nostra regia, quas quosque de nobis ac republica Christiana benemeritos virtutisque colendae studiosos, antecessorum nostrorum divorum quondam Hungariae regum exemplo prosequi, eisque certa virtutum suarum monumenta, quae ad majora quoque praestanda eos imitare possent, decernere consuevimus: eundem itaque *Michaellem Csomoss* ac per ipsum *Barbaram Wersendy*

* Lásd a II. sz. czímerlevelet.

consortem ejusdem, necnon *Stephanum* et *Andream*. filios, ac filias *Annam* et *Catharinam* suas, e statu et conditione ignobili, in qua hactenus perstitisse dicuntur, de regiae nostrae potestatis plenitudine et gratia speciali eximentes in coetum et numerum verorum atque indubitatorum regni nostri Hungariae, partiumque eidem annexarum nobilium duximus cooptandum annumerandos et adscribendos. Annuentes et ex certa nostra scientia, animoque deliberato concedentes [stb. a szokott stilussal. L. a II. sz. czímerlevelet.] In cujus quidem nostrae erga ipsos exhibitae gratiae et clementiae ac liberalitatis testimonium veraeque et indubitatae nobilitatis insignia: *scutum* videlicet militare erectum albi coloris, fundum illius viridi campo late stratum, in quo integer vir fuscis mystacibus, et barbis conspicuus, capite nigro pileo hungarico tecto, ac viridi tunica et albis calegis amictus, flavisque cothurnis calceatus, et gladio cinctus erecte stare; manuum dextra vitreum cucurbitinum, sinistra vero candelam ardentem tenere seu ostentare, intuerique obversus esse cernitur. Scuto incumbentem galeam militarem clathratam sive apertam regio diadematae, alterum virum, inferiori per omnia similem mediotenus eximentem proferente ornatum. A summitate vero sive cono galeae laciniis seu lemniscis hinc flavis et rubris, illinc autem candidis et itidem rubris, in scuti extremitates sese passim diffunde[.] . . s]cutumque ipsum decenter exornantibus, quemadmodum haec omnia in principio seu capite praesentiu[m litera]rum nostrarum pictoris manu et artificio propriis suis coloribus depicta esse conspiciuntur; eidem *Michaeli Csomoss* et per ipsum superius nominatum specificatis personis, ipsarumque haeredibus et posteritatibus utriusque sexus universis gratiose dandas duximus et concedendas, de]cernentes et ex certa nostra scientia, animoque deliberato concedentes [stb. a szokott stilusban. L. a II. sz. czímerlevelet.] In cujus rei memoriam firmitatemque perpetuam, praesentes literas nostras secreto sigillo nostro, quout rex Hungariae utimur impendenti communitas, eidem *Michaeli Csomoss* ac per ipsum praenominatis *Barbarae Wersendy* consorti ejusdem, atque *Stephano* et *Andreae* filiis, item *Annae* et *Catharinae* filiabus suis, ipsorumque haeredibus et posteritatibus utriusque sexus universis, iam natis et deinceps nascituris gratiose dandas duximus et concedendas.

Datum per manus fidelis nostri nobis dilecti reverendi Stephani Sennyey de Kis-Senye, confirmati et electi episcopi Vesprimiensis, locique ejusdem comitis perpetui, consiliarii nostri, et aulae nostrae per Hungariam cancellarii; in civitate nostra *Wienna Austriae*, die vigesima quarta mensis Julii, anno Domini millesimo sexcentesimo vigesimo nono; regnorum nostrorum Romani, decimo Hungariae et reliquorum duodecimo, Bohemiae vero anno decimo tertio. Reverendissimis ac venerabilibus in Christo patribus dominis Petro Pazmany metropolitanae Strigoniensis et Joanne Telegdy Colocensis et Bachiensis, Joanne Pyber electo Agriensis, Francisco Ergelio Zagrabiensis, Emerico Lossy electo Waradiensis, Stephano Szentandrassy de Chikamadefalva electo Transsylvaniensis: Paulo David electo Vaciensis, antelato Stephano Sennyey Wesprimiensis, Nicolao Dallos electo Jauriensis, electo Joanne Thelegdy administratore Nitriensis, Georgio Draskovith de Trakostian electo Quinquecelesiensis, Georgio Nagyfalvi electo Syrmienensis, Joanne Posgay electo Bosnensis, Joanne Ivanczy electo Tininniensis, Georgio Dubowszky electo Chianadiensis, comite Vincentio Zucconi Rosonensis, fratre Joanne Baptista Agatic Segniensis et Modrussiensis, ecclesiarum episcopis ecclesias DEI foeliciter gubernantibus. Item spectabilibus ac magnificis comite Nicolao Eszterhassy

de Galantha, praefati regni nostri Hungariae palatino; comite Melchiore Alaghy de Bekény iudice curiae nostrae regiae; comite Sigismundo Erdeődy de Moniorokerek dictorum regnorum nostrorum, Dalmatiae, Croatiae et Slavoniae bano; comite Christophoro Bánffy comite de Alsó-Lindva tavernicorum, comite Paulo de Nádasd cubiculariorum, comite Nicolao a Zrinio agazonum, Paulo Rakoczy de Felseő-Vadasz janitorum, Thoma Bosnyak de Magyarbeel dapiferorum, Paulo Pálffy de Erdeőd pincernarum, Emerico Czobor de Czoborszentmihály curiae, nostrorum regalium *magistris*, ac Stephano Pálffy de praememorata Erdeőd comite Poseniensis, caeterisque quam plurimis regni nostri Hungariae comitatus tenentibus et honores.

Ferdinandus mpr.

Stephanus Sennyei
episcopus Wespremiensis mpr.
Laurentius Ferenczffy mpr.

Behajtott szélén:

Anno Domini millesimo sexcentesimo vigesimo nono, feria quinta proxima post festum beati Michaelis archangeli, in generali congregatione universitatis dominorum magnatum et nobilium comitatus Soproniensis, in oppido [L]joos celebrata, armorum insignia exhibita [et extradata, per*] *Stephanum Kürthy* de (.) jur. notarium.

Idem notarius mp.

(Czímeres eredetije sárga viasztokos, veres viaszba nyomott függő pecséttel, abisi Csomoss Miklósnál, Ádámoson, Kis-Küküllő megyében.) 1906. évi. Leicsele Jeni fideszket.

Közli: Kelemen Lajos.

* Levásva.

TARTALOM: *Dr. Endes Miklós:* Az úri hatóság fejlődése Magyarországon 1848-ig. — *Sebestyén József:* Beszterce város régi fegyverei. — *Knl.:* Adatok a szászfűlpösi és magyarbolkényi Tavaszi család történetéhez. — *Gyulai Rikárd:* Ósfák XXXVII. deési Diószegi Ida leszármazása. XXXVIII. kadicfalvi Török Piroska leszármazása. — *Czímerlevelek:* XVII. szőkefalvi Szentmiklósi Balint. VIII. léczfalvi Sipos Samu. XIX. homoródszentmártoni Kovács Péter. XX. Csomoss Mihály.

HIRDETÉSEK.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Szabadalmi szám 16794.

BECK KÁROLY

szabadalmazott ablakszellőztető-készülék készítő. Budapest, VIII., József-u. 28. sz.

Az egészség a fő, melyet kellő szellőztetés által érhetünk el!

Beck Károly-féle újonnan feltalált és szabadalmazott **ABLAKSZELLŐZTETŐ-KÉSZÜLÉKE** magyar gyártmány, mely most már fölülmulja az összes külföldi és mostanáig alkalmazott szellőzőket úgy czélszerűségben, jóságban, mint olcsóságukban. **Minden ablakra alkalmazhatók.** Egészségügyi szempontból 45° nyílás által légvonat kizárva. Számatalan elismerő-levél van kezeimben, mely a t. közönség meglegedését nyilváníja.

Ablakszellőzők 7 kor. 60 fill.-től feljebb. Költségvetések ingyen és bérmentve. Mérték vétele végett sziveskedjék hozzám fordulni.

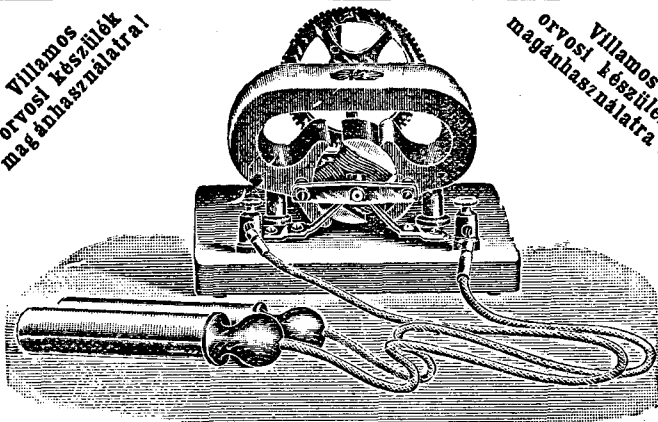
Ablakszellőztető-készülékeim használatban vannak a hővetkező nevezetesebb helyeken: **Budapest, Nemzeti Kaszinó, Kossuth Lajos-utcza. — Kereskedelmi Miniszterium, Budán. — Ref. főgymn. Deák-tér. — Magyar kir. Ludovika. — Kispesti állami elemi iskolában, több kórházak és iskolákban a fővárosban és vidéken kitűnőnek bizonyult.**

Tisztelettel: **BECK KÁROLY**, szab. ablakszellőztető-készülék készítő és lakatos.

Mindennemü épület- és műlakatos munkát készítek a legjobb kivitelben. **Megrendelések** úgy Budapestben, mint vidékre gyorsan és pontosan eszközöltetnek.

Több mint 3000 darab van használatban.

Villamos
orvosi készülék
magánhasználatra!

Villamosság az élet!!

Villamos
orvosi készülék
magánhasználatra!

Az élet megújítása és meghosszabbítása az eredeti amerikai »ELEKTROPHOR«-ral.

A szenvedő, gyengélkedő és gyenge szervezetű emberiség figyelmét felhívom arra, hogy ezt a villamos készüléket használja, mert **az Elektrophor erősíti az ideget, megújítja a vérünket, élesíti az eszünket és érzeinket,** a vér keringésének és idegrendszerünknek a szabályos működését biztosítja és megóv bennünket minden betegségtől

BOURG dr. tanár, a párisi egyetem orvosi fakultásának tagja, az »Elektrophor«-ról a következőképp nyilatkozott: »Nemcsak közhínyt, reumát, görcsöket, idegességet és asztmát gyógyítottak vagy legalább is enyhítettek ezer meg ezer olyan esetben Elektrophorral, a melyben az orvosok tudománya csődött mondott, hanem idegbetegségek, fejfájás, kölika, fülzúgás, álmatlanság, hipochondrikus állapotban levőknek, de különösen székrekedésben és aranyérben szenvedők baja ellen alkalmazva, egynehány nap mulva, de sok esetben néhány óra mulva is csodálatos enyhülést észleltek. Fájdalmas női betegségekben szenvedők majdnem biztos enyhülést és gyógyulást nyernek. Aldott állapotban levő nők sikerrel alkalmazhatják. NEM ROMLIK! ÖRÖKKÉ ELTART!

Egy teljes kis készülék ára 10 K. || Egy teljes nagy készülék ára 20 K.
Gyenge szervezetűek részére. Idült betegségek gyógyítására.

A pénz előleges beküldése vagy utánvét mellett szállítja az »Elektrophor Co. Limit« európai vezérképviselője:

AUFFENBERG JÓZSEF
Budapest, VII., Huszár-u. 6.

MAGYAR KERESKEDELMI IRODA.

Tulajdonos: BOTH DEZSŐ.

Eszközöl: mindennemű üzletek, gyárak, ipartelepek, földbirtokok, házak eladását és vevését úgy Budapesten, mint bárhol Magyarországon, valamint kölcsönöket földbirtokra, házakra és személyhitelt váltókra.

Megbízható szolid vállalat.

Iroda: Budapest, VI. Vörösmarty-u. 25/a.

Törlesztéses kölcsön igénybevételével szabadítsa meg magát a súlyos természetű kölcsönöktől. Ez oknál fogva jóakarólag ajánljuk, hogy a jelenlegi gabonaárakkal arányban álló **olcsó** s a helyi viszonyok figyelembevételével megállapított **érték** $\frac{3}{4}$ -éig engedélyezni szokott kölcsönnyerés céljából a birtokaira vonatkozó telekkönyvi kivonatait és kataszteri birtokiv másolatát hozzánk sürgősen beküldje. Ez esetben kölcsönét **rövid időn belül** szabadon választható időtartamra szavaztatjuk meg, ugymint 10 évtől 70 évi időtartamra 4–5 %-os félévenkénti törlesztésre, melyben már a tőke és kamat törlesztés bent foglaltatik.

A kölcsönök előzetes félévi felmondás után visszafizethetők, de az intézet részéről fel nem mondhatók.

Levelekre válaszbélyeg melléklendő.

BIACH J. OSZKÁR

FOGMŰTERME

VII., CSÖMÖRI-ÚT 25. SZ., II. EM.

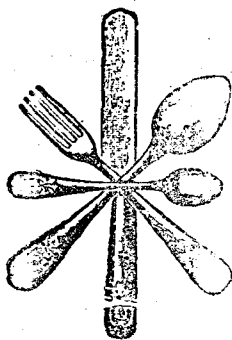
— TALÁLHATÓ REGGEL 8-TÓL ESTE 6 ÓRÁIG —
VASÁR- ÉS ÜNNEPNAPON IS.

T. CZ.

Van szerencsém becses tudomására hozni, hogy készítek fogakat és fog-sorokat, arany, celluloid és kautschuk szájpaddal, azonkívül teljesen szájpaddalás nélkül fogonkint 2 korona árban és feljebb.

Kívánatra házhoz és vidékre is megyek. — 5 évi jótállás. — Részletfizetésre is. Szives pártfogást kér
BIACH J. OSZKÁR.

Egy háztartási mérveg ingyen.

Mesésen olcsó árak mellett küldöm szétulhalmozott raktáromból világhírű s kiválóságukért általánosan kedvelt

mexikói ezüst áruimat

és pedig: 6 drb mexikói ezüst asztali kést, 6 darab mexikói ezüst evővillát, 6 darab mexikói ezüst evőkanalat, 12 drb mexikói ezüst kávékanalat, 6 drb kiváló desszertkést, 6 drb kiváló desszertvillát, 1 drb mexikói ezüst levesmerítő kanalat, 1 drb mexikói ezüst tejmerítőt, 2 drb elegáns szalon asztali gyertyatartót.

46 drb összesen csak 6 frt 50 kr.

Minden megrendelő ezenkívül jutalmaképpen egy szavatosság mellett pontosan működő 12 és fél kilo hordképességű háztartási mérleget kap teljesen díjtanul. A mexikói ezüst egy teljesen fehér fém (belül is), melynek tartósságáért és kiváló minőségéért 25 évi jótállást vállalok. Szétküldés a pénz előleges megküldése esetén vagy utánvétellel történik, az európai raktárból:

SCHEFFER D. SÁNDOR

Budapest,

VIII., Bezerédy-utca 3. sz.

P É N Z K Ö L C S Ö N T

szerez katonatiszteknek, egyéves önkénteseknek, magán- és államtisztviselőknak, nyugdíjasoknak, ugyszintén kereskedők és iparosoknak **kezessel** és **kezes nélkül**, valamint ingatlanra minden irányban a legmagasabb összegig, legméltányosabban és gyorsan, olcsó kamattal és a legcsekélyebb heti törlesztéssel vagy 3 hótól 75 évig terjedhető időre is, kezizálogra azonnali folyosítás mellett. (Válaszbélyeg.)

LAUFER ÉS SÁMUEL,
— BUDAPEST, VI., Váci-körút 23. —

Dupla villanydelejes kereszt vagy csillag.

D. R. G. M. 88503. sz

Gyógyít és felüdit jótállás mellett: **köszvény, reuma, asthma (nehéz lélegzés), átmatlanság, fülzugás, nehéz hallás, epilepszia (eskór), idegesség, étvágytalanság, sápkor, fogfájás, migrén, tehetetlenség, influenza, valamint minden idegbetegséget.** Azon beteg, aki 88503. sz. készülékem által legfeljebb 45 nap alatt meg nem gyógyul, azonnal visszakapja a pénzét. Ahol már semmisen használt, ott kérem az én készülékemet megkísérlni; megvagyok győződve biztos hatásáról.

A nagy készülék ára 6 K.

idült betegéknél alkalmazandó.

A kis készülék ára 4 K.

könnyebb betegéknél alkalmazandó.

A központi elárusítóhely szétküld utánvétellel vagy előleges fizetéssel a bel- és

külföld részére:

Scheffer D. Sándor

Budapest, VIII., Bezerédy-u. 3.

Nélkülözhetetlen!

FŐFÁJÁS és MIGRAIN

ellen

biztos és ártalmatlan

a

M E N T A

ILLATGYAPOT,

mely az orrlyukba tömve az orron keresztül törté-
nendő lélekzés után a leghevesebb főfájást és idült
migrain főfájást gyorsan megszünteti.

A m. kir. egyetem által hivatalosan vizsgálva ártal-
matlannak találtatott, szaktekintélyek által legmele-
gben ajánltatik. Törvényileg védve.

Egy doboz ára 50 fillér.

Szétküldési raktár:

Vogler József

drog. assist.

Budapest, VIII., Flor-utca 4. sz.

12 doboz megrendelésénél és a pénz elő-
zetes beküldése mellett bérmentve küldöm.